Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України №114 (864) ♦ Субота, 18 червня 1994 року ♦ Ціна договірна

Фото Василя АРТЮШЕНКА (УНІАН).

Світла усмішка Терпсихори

З іменем Сержа Лифаря до Києва, його рідного міста, повертається щось дуже трепетне, незвичне для нинішнього нашого складного й важкого життя. Це — свято мистецтва. Принаймні, таке відчуття заволоділо всіма, кому вдалося потрапити на урочисте відкриття І Міжнародного конкурсу балету імені Сержа Лифаря, нашого знаменитого земляка, який став гордістю Франції, вписавши чимало прекрасних сторінок в історію художньої культури XX століття.

Організатори конкурсу подбали, щоб повернення легендарного імені на рідну землю проходило урочисто, зворушливо, красиво. Приміщення Національної опери буквально утопало в квітах. Усім дамам при вході вручалися елегантні букетики. Це сюрприз від «Роксолани». А один з найкращих був піднесений дружині Сержа Лифаря графині Ліллан Аллефельд. Вона сказала, вітаючи присутніх, що нинішній конкурс — данина поваги до видатного Митця, Людини, яка своїм могутнім талантом, працею здобула право на велику шану й любов рідної Батьківщини, свого народу.

Міжнародний конкурс балету імені славнозвісного Майстра в Києві покликаний привернути увагу до художніх надбань України, об'єднати навколо цього заходу, що стане традиційним, відомих діячів та талановиту молодь балетного мистецтва світу. Про це говорили, вітаючи учасників конкурсу та гостей представник Президента в Києві Леонід Косаківський, генеральний директор Національної опери Анатолій Мокренко, голова журі конкурсу Юрій Григорович та інші. А потім відбувся концерт, у якому найголовнішою була богиня танцю Терпсихора. Натхненно прислужилися їй того вечора солісти балету Національної опери України та Великого театру Росії.

На знімку: гран-па з балету С.Глазунова «Раймонда». Солісти балету Національної опери Анджела Джакович, Микола Міхеєв.

Леонід Кравчук у Придніпров'ї

Президент України Леонід Кравчук прибув у Придніпров'я. У програмі його одноденної поїздки по області — відвідання найбільшого в СНД стану-550 і киснево-конвертерного цеху Дніпропетровського металургійного заводу імені Петровського, зустріч з активом заводу і директорським корпусом підприємств міста.

Немає такої партії

Першу зупинку на шляху з Харкова до Сум Іван Плющ зробив у колективному сільськогосподарському підприємстві ім.Петровського (Охтирський район). У виступі перед хліборобами кандидат наголосив, що сьогодні не час з'ясовувати, хто винуватий у тій ситуації, яку переживає Україна. Не пошук ворогів, а конструктивна робота, насамперед з піднесення виробництва, має визначати політичну і практичну діяльність в центрі і на місцях.

В обласному центрі кандидата в Президенти зустрічав колектив найбільшого підприємства — Сумського машинобудівного об'єднання ім.Фрунзе. Серед численних запитань із залу було й таке: «Яка політична сила здатна вивести країну з кризи, поліпшити життя народу?» «Жодна з 33 з наявних нині в Україні політичних партій, — зазначив І.Плющ, — не здатна взяти на себе таку місію. Тільки блок центристських сил, сповідуючи ідеологію здорового глузду, може зупинити негативні процеси у суспільстві і забезпечити зрушення на краще».

На підтримку Олександра Мороза

На Волині розповсюджено звернення до виборців області на підтримку кандидата в Президенти України Олександра Мороза, яке підписали керівники обкому Комуністичної партії України, облради Соціалістичної партії України, облради Селянської партії України, обласної ради ветеранів, обласної ради профспілок працівників АПК, обласної ради колективних сільськогосподарських підприємств Волині. Автори звернення переконані, що саме О.Мороз є виразником волі трудового народу, гарантом поліпшення життя в Україні.

Про державу і про освіту

Перебуваючи один день в Одесі, кандидат у Президенти України Петро Таланчук як міністр освіти й аудиторії для спілкування обирав здебільше освітянські. А центральною подією стала зустріч з вченими, викладачами, працівниками навчально-виховних закладів області в Палаці культури Одеського політехнічного університету.

Щодо бачення майбутнього нашої держави П. Таланчук висловився так:

— Дехто з політиків каже: треба нагодувати народ. А я таку позицію вважаю образливою для нашого роботящого і талановитого народу. Головне — державні структури мають створити належні умови для високопродуктивної праці кожної людини. Реформи маємо прискорювати в такому напрямку, аби сформувати, як висловлюються на Заході, середній клас власників, до якого б увійшла переважна частина населення. Він і буде соціальною основою нашої держави.

АМБІЦІЇ

чи некомпетентність недоречні. Має діяти закон

На підставі вчасно зданих О. Марущенком документів для реєстрації його претендентом на посаду голови Полтавської міської Ради виборча комісія видала йому належну кількість бланків підписних листів для збирання підписів. Все було зроблено відповідно до статті 27 п. 2 Закону про вибори. О. Марущенка визнано претендентом на посаду голови міськради. Це було 5 травня, а 21-го довіреною особою претендента Ю. Козачок здані підписні листи. Виборча комісія прийняла їх без жодних зауважень, що ще раз підтвердило законність раніше поданих на реєстрацію документів. Є і протокол зібрання виборців, засвідчений підписами голови та секретаря виборчої комісії Київського району.

І тільки в останній день, визначений Законом про вибори, виборча комісія розглянула питання про реєстрацію його кандидатом у претенденти на посаду голови міськради . Вважаємо, що комісія упереджено поставилася до кандидатури О. Марущенка, щоб у нього не було часу для оскарження цих протизаконних дій. У даному разі перш за все має діяти закон, а не амбіції окремих осіб чи некомпетентність членів виборчої комісії. Хоча з усього видно, що все робиться для того, щоб партія влади позбулася небезпечного претендента.

В. БІЛОУС, В. ГОЛОВКО,
народні депутати України.

Людина. Регіон. Держава

Саме так можна визначити коло проблем, навколо яких ішли бесіди Президента України Л.Кравчука з трудівниками Одеської області

Вже на завершення численних зустрічей у Причорномор'ї, що відбулися у четвер 16 червня, Л.М.Кравчук, ніби підсумовуючи їх, зазначив: люди ставили десятки, сотні цікавих, гострих, складних запитань, на які маємо обов'язково знайти відповіді — не на словах, на ділі.

Діловий тон було задано ще зранку, у райцентрі Болград на півдні області, куди Президент України і кандидат у Президенти на наступний термін прибув літаком просто з Києва, аби відвідати Першу аеромобільну дивізію. Тут він як Верховний Головнокомандуючий Збройними Силами України передусім виконав урочисту й приємну місію — вручив військовій частині з вельми славною історією перший в Україні бойовий прапор.

Потім — переїзд до недалекого Ізмаїла. Й по дорозі, і на тутешньому консервному заводі, де Л.Кравчук зустрівся з трудовим колективом, зайшла мова, зокрема, про ті біди, які насіли нині на Причорномор'я у зв'язку з тривалою посухою. Так, регіон не матиме нині того хліба, що мав у минулі роки. Але ж, підкреслив Леонід Макарович і тут, і пізніше, під час зустрічі з трудящими Одеси та області в палаці культури Одеського політехнічного університету, куди він приїхав під вечір, регіони, які зазнають нині збитків, не будуть залишені з бідою сам на сам. Та ж Одещина у минулі роки забезпечувала продовольством себе, продавала хліб державі. Отож тепер держава зобов'язана допомогти їй. До речі, однією з причин приїзду на південь України й було, як зазначив сам Президент, бажання розібратися з ситуацією на місці, визначитися у формах і обсягах допомоги.

Під час численних розмов Президент звернув увагу на майбутні важливі дії:

«Цими днями буде підписано указ, за яким підприємства продаватимуть державі в обов'язковому порядку вже не 50, а тільки 25 відсотків одержуваних за свою продукцію валютних коштів: це значно поліпшить їхнє фінансове становище, допоможе вийти з безвихідних ситуацій у взаєморозрахунках одного з одним».

«До Верховної Ради найближчим часом буде подано проект бюджету країни, який більш справедливо врегулює фінансові відносини між державою та регіонами на користь останніх»...

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Візит Голови Верховної Ради України до Криму

За повідомленням Укрінформу із Сімферополя, Голова Верховної Ради України О. Мороз прибув з робочим візитом до Республіки Крим. Разом з ним прибула представницька делегація українського парламенту та уряду.

Виступаючи перед депутатами кримського парламенту, О. Мороз, зокрема, сказав: «Нам необхідно встановити діловий і та душевний контакт між двома парламентами, адже доведеться разом працювати протягом тривалого часу. Тому має бути спільна відповідальність за розвиток ситуації в державі. У нас є перспектива для такого співробітництва і розв'язання проблем, якщо ми будемо працювати в одному конституційному просторі. У Верховній Раді України формується зараз робоча група, котра займатиметься лише проблемами Криму»

О. Мороз закликав депутатів кримського парламенту бути реалістами, керуватися нормами міжнародного права, а не апелювати до історії. «Теза «Севастополь — місто російської слави», — сказав він, — не викликає жодного сумніву, але яким чином може вона зараз впливати на його статус і статус Криму? Історія не знає поворотів назад».

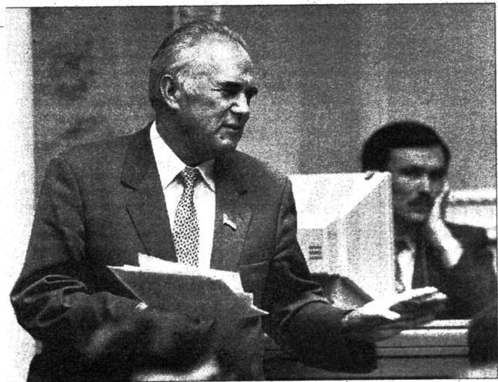
Щодо проблем Чорноморського флоту він заявив: «Флот повинен використовуватися обома країнами спільно. Але утримання частини ЧФ має забезпечувати економіка України, а утримання другої — економіка Росії. У розв'язанні всіх спірних питань треба виходити з інтересів і прав людини, в тому числі і людини у військовій формі. Україна має виступити ініціатором підписання економічного союзу, але на умовах гарантії цілісності існуючих держав, непорушності їхніх кордонів, на умовах подання потрібної допомоги одне одному».

Відповідаючи на запитання, Голова ВР України заявив, що «федеративний устрій України — це хороша перспектива. Це справа не сьогоднішнього дня, для цього потрібні необхідні умови».

Бліц-інтерв'ю

Стабілізація можлива через рік-півтора

У перші півгодини після затвердження у Верховній Раді Віталія Масола Прем'єр-міністром наш кореспондент попросив його відповісти на кілька запитань.

— Віталію Андрійовичу, чи будете ви формувати новий склад уряду до проведення виборів Президента України?

— Будемо формувати, аякже, уряд повинен працювати. В уряді будуть, на мій погляд, компетентні, кваліфіковані спеціалісти.

— Ви сказали, що Прем'єр-міністр має очолювати виконавчу гілку влади... Ви впевнені, що ці поправки до Конституції ухвалить Верховна Рада?

— Поправку парламент ухвалюватиме аж у вересні, коли він буде доопрацьований.

— Ви сказали, що рік-півтора потрібно для того, щоб почалася стабілізація. Ви впевнені, що протягом цього часу терпітимуть?

— Я вважаю, сьогодні треба сказати правду: завтра не буде краще. Хай люди розуміють: усе залежить від урожаю. Буде гарний — значить, стабілізація настане трошки раніше.

— Даруйте, звичайно, за, може, неприємне питання: як ви думаєте, вас затвердили Прем'єром як символ 1990 року чи як реформатора?

— Я думаю — останнє.

— Преса писала, що Масол збирається націоналізувати комерційні банки. Це неправда?

— Преса тепер вільна, пише, що хоче. Якщо хтось збирається націоналізувати комерційні банки, то я хотів би запитати: тоді що, ми будемо жити при старій плановій системі? Я — ні.

Але хочу сказати, що в усьому світі держави планують, мають міністерства економіки, роблять баланси, прогнози. Держава має знати, скільки чого потрібно.

— Чи не виникла у вас думка, після того, як ви відповіли на запитання парламентаріїв, що ви більший ринковик, ніж вони?..

— Так ви ж самі відповіли.

— Якою буде ваша політика щодо Росії?

— Росія — наш головний ринок. Будь ласка, знайдіть державу, яка може купити в нас 2—3 мільйони тонн цукру. Але ми повинні працювати й із Заходом. Це сучасна технологія, це структурна перебудова нашої економіки. А Росія — це наші енергоносії, наш ринок збуту. Ми ж повинні реалізовувати свою продукцію. Щоб щось купити, треба щось продати. Це нормальні економічні відносини. А як ми їх назвемо — союз чи ринок... Побачимо.

— Ви продовжуватимете політику Звягільського щодо нефінансування бюджетної сфери?

— У нас більше половини працівників належить до бюджетної сфери. Бюджетна сфера — це генофонд нації. Якщо ми хочемо її погубити, то повинні не фінансувати освіту, медицину, науку тощо.

— Наскільки буде оновлено кабінет?

— Ви знаєте, я зараз не знаю, скільки в кабінеті людей...

— Чи вас влаштовує схема співпраці з Національним банком, що була прийнята урядом досі?

— Уряд, його Мінфін і Національний банк повинні працювати разом. І все залежить не від того, хто кому буде підпорядкований, а від того, як вони між собою працюватимуть.

— Хто буде міністром фінансів?

— Я піду думати.

— За кого будете голосувати на президентських виборах?

— За того, хто буде в списках...

— Якою буде ваша політика щодо Криму?

— Крим — територія України, це Україна, повинна бути цілісність території.

— Чи ви були б згодні здавати в оренду Севастополь Росії?

— Це питання в цілому потребує уваги. Але така практика світова є. І в цьому нема нічого нового. Казахстан здав в оренду космодром Росії і на цьому заробить гроші.

— Як ви ставитесь до думки про договірні відносини між Україною і Кримом?

— Якщо ми маємо цілісну територію, то які можуть бути договори?

— Бажаємо вам успіху. І підтримки в реформах.

Взяла інтерв'ю Світлана ПИСАРЕНКО.

Парламентська хроніка

Всі питання — на наступний день

Денне і вечірнє засідання 16 червня

Під час продовження розпочатого на ранковому засіданні обговорення проекту постанови «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі України», депутатові В. Пинзенику аплодували після його заклику не голосувати за неї, бо це призведе «до збільшення валютних рахунків окремих громадян за кордоном». Однак постанову прийняли за основу. Певне, переважили аргументи аграрників і комуністів, які її підтримували.

В.Пилипчук ще до голосування висловився проти виділення коштів на кредити для сільськогосподарських виробників, що пропонує проект постанови. Інакше, на його думку, не минути глибокої інфляції. Однак, передбачаючи результат голосування, запропонував дуже складний і крихкий, за його словами, механізм використання тих кредитів, який дасть можливість послабити інфляційні процеси.

ВР доручила відомствам, причетним до проблем села, створити робочу комісію, яка до наступного дня має проаналізувати пропозиції В. Пилипчука і допрацювати текст постанови.

На запит групи депутатів заступник міністра фінансів В. Матвійчук доповів про кроки щодо поліпшення виплати зарплат працівникам освіти, медикам і шахтарям. Він зокрема повідомив, що 14 червня Мінфін виділив 515 мільярдів карбованців на зарплату освітянам. У запитаннях депутатів кілька разів повторилося: «Чи одержать-таки вчителі й медики «відпускні»?» А з вуст заступника міністра неодноразово пролунало, що в бюджеті грошей немає, і тому шукати їх треба не там, а в економіці. Депутати зійшлися на тому, що доручили Кабінетові міністрів і Мінфіну наступного дня роздати всім парламентаріям відповідь на запит про виплати зарплат учителям, медикам і працівникам вугільної промисловості — «щоб було що показати в округах».

В обговоренні змін до Закону «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» виступили представники групи «Реформи», Руху, фракцій соціалістів, комуністів, «Центр», аграрників. Йшлося здебільшого про зміну в законі, яка фактично запроваджує вибори депутатів і голів Рад за абсолютною більшістю. Одні депутати вважають, що це перетворить вибори на нескінченний або багатоетапний процес. Інші не хотіли визнавати повноправним представником народу обранця, за якого проголосували 10 або навіть 25 відсотків виборців (усіх чи тільки тих, що прийшли на виборчі дільниці). І. Колішко звернув увагу на те, що передвиборчі кампанії сьогоднішніх кандидатів спрямовані на одержання відносної більшості, тому змінювати «правила гри» за тиждень до виборів принаймні неетично. Наприкінці засідання пролунала думка, що 10 чи 50 відсотків виборців оберуть депутата — не важливо. Аби це відповідало закону, який, як і будь-який інший, — то лише умовна домовленість між людьми. І чи варто змінювати те, що вже прийняли?

І депутати не стали нічого змінювати, а перенесли й це питання на наступний день. Бо час засідання закінчився.

Олексій БРЕУС.

Ранкове та денне засідання 17 червня

Вранці депутати розпочали обговорення змін і доповнень до виборчого закону. Думки часом були полярні. Хто наполягав на збереженні існуючих положень, хто — вдосконаленні нормативного документа.

Не менш бурхливою була дискусія з приводу визнання дійсними або недійсними виборів народних депутатів в округах, де балотувалися Гриньов і Кудюкін. Розбіжності у підходах не дали можливості прийняти рішення, і питання було відкладене.

На денному засіданні депутати заслухали повідомлення заступника міністра фінансів України В. Матвійчука про графік виплати заробітної плати шахтарям та вчителям, ряд інших поточних питань.

Наступного тижня парламентарії працюватимуть у постійних комісіях та виборчих округах.

Володимир СІРОБАБА.

ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ — МЕДИКАМ

З нагоди професійного свята — Дня медичного працівника — Указом Президента України групі працівників галузі присвоєні почесні звання України за значний особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, вдосконалення медичного обслуговування населення.

Виступ Прем'єр-міністра України В.А.Масола
на сесії Верховної Ради України 16 червня 1994 року

Шановний Голово!
Шановний Президенте!
Шановні народні депутати!
Вельмишановні громадяни України!

Перш за все дозвольте висловити щиру і глибоку подяку всім тим народним депутатам України, які підтримали пропозицію Президента Леоніда Макаровича Кравчука і проголосували за обрання мене на дуже почесну, але і надзвичайно відповідальну посаду Прем'єр-міністра нашої держави.

Вашу в достатній мірі одностайну підтримку і виявлену високу довіру я особисто розглядаю як приємну ознаку певної консолідованості нашого депутатського корпусу, як щире бажання депутатів Верховної Ради нового скликання об'єднати свої наміри, зусилля і практичні дії до спільної праці по вирішенню гострих економічних проблем, які постали перед нашою молодою незалежною державою.

Я переконаний, що кожен із нас, хто сидить зараз у цьому залі, добре усвідомлює в який надзвичайно складний для нашої Вітчизни час ми живемо і працюємо, яка величезна відповідальність покладається сьогодні на найвищий законодавчий орган і Уряд країни по зміцненню її державності, суверенітету, подоланню кризових явищ в економіці, підвищенню життєвого рівня і добробуту наших людей.

Без перебільшення, ми переживаємо історичний час — час вибору і рішучих дій в ім'я народу України, в ім'я молодої незалежної Української держави.

Хочу з усією відвертістю запевнити вас, шановні народні депутати, що я в повній мірі усвідомлюю всю складність тієї економічної і політичної ситуації, що склалася в нашій країні, і глибоко розумію, який відчутний моральний тягар, яку величезну відповідальність покладаю на себе з моменту обрання мене Прем'єр-міністром України.

Сподіваюсь, що в мене вистачить сил, розуму і життєвого досвіду, щоб виправдати вашу високу довіру, зрозумілі людські сподівання і великі надії на припинення сповзання країни в прірву, на скоріше покращення життя нашого народу.

Звичайно, успішна діяльність Уряду, який ви довірили мені очолити, в значній мірі буде залежати від його персонального складу, від рівня компетенції та відповідальності тих особистостей, хто дасть згоду в ньому працювати.

Я хотів би, щоб це був Уряд однодумців-професіоналів, які б сповідували сучасні економічні погляди, впевнено стояли на ринковій платформі, керувались в своїй практичній діяльності виключно національними інтересами України і були поза політикою. В моєму розумінні для урядовця будь-якого рівня економіка — то є найголовніша і найвища політика.

В той же час, і я це добре усвідомлюю, саме політичний чинник, атмосфера, що буде панувати навколо Уряду і в суспільстві в цілому, повинні відіграти надзвичайно важливу роль, щоб створити для національного господарства належні умови для його відродження і піднесення. За останні роки ми на власному та і чужому досвіді вже переконались, що глибокі економічні реформи неможливо здійснити, якщо в суспільстві не будуть панувати національна злагода, громадянська єдність, атмосфера розуміння і повної підтримки економічної політики Уряду.

Виходячи з цього, я запропонував би всім політичним силам, мільйонам працюючих в різних галузях народного господарства, всім громадянам України утриматись на певний час від будь-яких деструктивних руйнівних дій, до яких я відношу перш за все страйки та інші форми припинення виробництва. Особливо це небезпечно зараз у вугільній промисловості, в усьому паливно-енергетичному комплексі.

Саме через це я вношу пропозицію тимчасово, терміном на півроку, а краще на рік, заборонити страйки і тим самим створити для праці спокійну творчу обстановку. Звичайно, ми не будемо жити в якомусь там безконфліктному суспільстві, де панують виключно мир та спокій, але я переконаний, що навіть при сьогоднішній надзвичайній ситуації всі непорозуміння, всі гострі питання, що будуть виникати, ми зможемо вирішити в робочій обстановці, шляхом з'ясування обставин, що склалися, переговорів, не вдаючись до крайніх заходів.

А жити і працювати нам доведеться у нелегкі часи, адже криза ще не минула, вона поглиблюється і найтяжчі її наслідки ще попереду. Нас, мабуть, чекає ще один інфляційний вибух, стрибок цін, але уряд повинен все зробити, щоб зменшити їх соціально-негативні наслідки, не допустити подальшої економічної дестабілізації в країні.

Більше того, Кабінет Міністрів разом з парламентом будуть вживати ефективних заходів до поступового підвищення життєвого рівня народу, заробітної плати, пенсій, інших соціальних виплат, але це буде здійснюватись на основі пожвавлення у виробництві, зростання національного доходу. І хоча соціальній сфері уряд буде надавати безумовного пріоритету, я вважаю, що зміни на краще в нашому житті, стабілізація в економіці в цілому можуть розпочатися не раніше, ніж через рік - півтора. Гадаю, нам вже не варто обіцяти нездійсненого.

Мені вже доводилося говорити, але я хочу повторити ще раз, що ми повинні створити Уряд, який був би повновладним і реально відповідав за стан справ в економіці. При цьому я виходжу з того, що компетентність та дієздатність будь-якої управлінської структури в першу чергу залежать від того, в якій мірі в її практичній діяльності співвідносяться надані їй повноваження і відповідальність. І тут повинна існувати чітка пряма залежність.

Виходячи з цього, я підтримую положення проекту Закону про зміни в Конституції, де передбачено, що Прем'єр-міністр країни повинен бути главою виконавчої влади і нести персональну відповідальність перед Верховною Радою і народом за реалізацію прийнятих законів, постанов, економічних програм та їх соціальні наслідки.

Я готовий нести і беру на себе таку відповідальність, але одночасно ми повинні створити Уряду реальні можливості діяти самостійно, сміливо, рішуче, спираючись на свої права і повноваження.

Треба прямо сказати, що сьогодні, при існуючому розщепленні та роздвоєнні виконавчої влади, наш Уряд не є таким, і це не може не позначатись на його дієздатності. Ми зобов'язані добитись чіткого, раціонального розподілу і розмежування функцій та відповідальності між представницькими і виконавчими органами, між центром і регіонами з передачею останнім повноважень на вирішення всіх питань місцевого життя при безумовній підтримці загальнодержавних інтересів, збереженні державної цілісності України.

Нам конче потрібна, нарешті, гнучка, ефективно діюча вертикаль влади, без якої просто не може існувати держава. Тут є певні наміри, і я дуже сподіваюсь, що наш парламент прийде до згоди в цьому важливому питанні і ми приймемо відповідний закон. Це, безумовно, позначиться на підвищенні виконавчої та управлінської дисципліни, стане законодавчою основою для посилення впливу на економічні і соціальні процеси розвитку, які відбуваються в нашій державі. А зараз це особливо важливо.

Використовуючи своє право законодавчої ініціативи, Уряд буде брати активну участь у створенні надійної правової бази, в опрацюванні законів, необхідних для прискорення економічних і політичних реформ. Ми повинні внести відповідні зміни до деяких діючих законів, скоріше відмовитись від застарілих законодавчих нормативних актів, які стримують оздоровлення нашої економіки і суспільства в цілому. І тут я, безумовно, сподіваюсь на спільну конструктивну працю з парламентом, його комісіями, з усіма народними депутатами.

Звичайно, в ситуації, що склалася на сьогодні, Уряду і мені особисто не варто, мабуть, розраховувати на спокійну працю в затишних кабінетах. Та я про це навіть і не думаю, але все ж таки сподіваюсь, що новому складу Кабінету Міністрів буде надана можливість попрацювати плідно, виявити свої потенційні можливості і зробити все від нього залежне для виправлення нашого економічного стану.

В цій роботі я буду завжди готовий розглядати будь-яку антикризову пропозицію народних депутатів, яка буде достатньо обгрунтована, підкріплена відповідними економічними розрахунками і матиме позитивні наслідки від її впровадження. Саме для цього двері Кабінету Міністрів будуть завжди відчинені для будь-кого. І навпаки, ставати в чергу на прийом до Прем'єр-міністра, щоб дещо випросити, як кажуть, «вирвати» із державної казни, я вважаю, сьогодні не потрібно, бо, по-перше, на урядовому рівні вже майже нічого розподіляти, а по-друге, в ринкових умовах, до яких ми переходимо, функції і повноваження Уряду будуть зовсім іншими.

На закінчення, шановні народні депутати, дозвольте ще раз висловити всім вам щиру глибоку подяку за виказану високу довіру.

Хочу вас запевнити, що я докладу максимум зусиль і вміння, щоб її виправдати, щоб завдяки нашій спільній праці Україна зробила впевнений крок по перетворенню її в цивілізовану благополучну квітучу демократичну державу, а наші виборці, весь наш працелюбний і талановитий український народ вже найближчим часом переконалися у вірності обраного шляху, який веде до піднесення їхнього добробуту, забезпечення злагоди, миру і спокою.

Дякую за увагу.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі

В зв'язку з продовженням спаду виробництва в агропромисловому комплексі і рівня продовольчого постачання населення країни внаслідок незадовільного забезпечення матеріально-технічними, енергетичними та фінансовими ресурсами, подальшого порушення цінового паритету, поглиблення платіжно-розрахункової кризи, зниження купівельної спроможності населення і штучного скорочення попиту на продовольство на внутрішньому ринку, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Національному банку України разом з Кабінетом Міністрів України та комерційними банками вирішити питання про надання банківських цільових адресних кредитів.

Заготівельним організаціям, підприємствам переробної промисловості, оптової торгівлі, легкої промисловості та іншим заготівельникам сільськогосподарської сировини:

до 10 липня 4,9 трлн.крб. на погашення заборгованості сільськогосподарським товаровиробникам за поставлену сільськогосподарську продукцію, сировину і продовольство з подальшим використанням їх на попередню оплату продукції сільського господарства згідно з укладеними договорами і погодженими графіками;

до 1 липня для виплати належної частини бюджетної позички під 50-відсотковий аванс державного контракту на зерно, олійні культури, цукрові буряки, насіння сільськогосподарських культур і племінну худобу, яєць та птиці по вибору товаровиробника;

до 10 липня 1,0 трлн.крб. на витрати, пов'язані з їх підготовкою до сезону заготівель, зберігання і переробки продукції і сировини.

Сільськогосподарським товаровиробникам, включаючи рибгоспи, та підприємствам обслуговуючих їх галузей — на покриття сезонного розриву у витратах на виробництво і надходження виручки від реалізації продукції, в першу чергу на придбання матеріально-технічних і енергетичних ресурсів, комбікормів, молодняку худоби і птиці, техніки, обладнання і устаткування в сумах, що не покриваються фактично одержаними грошовими та матеріальними авансами під поставку продукції до державних ресурсів та наявними власними обіговими коштами.

Національному банку України надати цільові кредити комерційним банкам за ставкою 30 відсотків річних для кредитування підприємств і організацій агропромислового комплексу згідно з п.п. 1.1 і 1.2 цієї постанови.

2. Національному банку України, комерційним банкам припинити нарахування пені по господарствах агропромислового комплексу за несвоєчасне повернення кредитів та не відшкодовувати на нараховану.

3. Передбачити в уточненому проекті Державного бюджету України на 1994 рік 6,3 трлн.крб. асигнувань на закладку до державного резерву у червні—серпні 1994 року 90 тис. тонн масла тваринного і 30 тис. тонн м'яса, зокрема в червні — 2,1 трлн.крб.

4. Забезпечити пріоритетне фінансування заходів по розвитку агропромислового комплексу, передбачених у Державному бюджеті України на 1994 рік в першу чергу для остаточних розрахунків за зерно, олійні культури і цукрові буряки та насіння сільськогосподарських культур.

5. Кабінету Міністрів України:

В строк до 1 липня 1994 року затвердити механізм ціноутворення на сільськогосподарську продукцію і сировину, що забезпечує оптимальні економічні умови для розширеного відтворення, зокрема передбачивши в ньому встановлення гарантованих цін на продукцію, що надходить до державних ресурсів за державним контрактом і державним замовленням, виходячи з норм прибутку, їх попередню прогнозну щомісячну індексацію на зміну цін на матеріально-технічні і енергетичні ресурси та послуги, що споживаються сільським господарством, та інші здорожчуючі фактори та оплату 30 відсотків вартості худоби, птиці і молока за рахунок бюджету.

З метою стримування росту роздрібних цін на продовольство звільнити з 1 червня 1994 року сільськогосподарські заготівельні і переробні підприємства від сплати податку на добавлену вартість на продукцію тваринництва, рибництва, насіння і садивний матеріал сільськогосподарських культур та племінну продукцію. Сільськогосподарським товаровиробникам включити податок на добавлену вартість на продукцію тваринництва в закупівельні ціни.

В зв'язку зі значним сезонним перевищенням оплаченого податку на добавлену вартість на покупні матеріально- технічні ресурси над його надходженням в реалізації сільськогосподарської продукції і відволіканням з цієї причини обігових коштів товаровиробників, встановити, що перевищення сплаченого податку на добавлену вартість над одержаним за 1993 рік та аналогічне щомісячне перевищення за 1994 рік сільськогосподарським товаровиробникам всіх форм власності відшкодовується з Державного бюджету.

Відшкодувати сільськогосподарським підприємствам з 1 липня 1994 року 30 відсотків вартості комбікормів і їх компонентів промислового виробництва із державних ресурсів за рахунок державного бюджету, передбачивши необхідну суму асигнувань при його уточненні на друге півріччя поточного року.

До 1 липня 1994 року виділити джерела фінансування державних централізованих капітальних вкладень в обсязі 60 відсотків від річного ліміту передбаченого Державним бюджетом України на 1994 рік та відшкодувати сільськогосподарським товаровиробникам витрачені власні кошти на будівництво об'єктів соціальної сфери села в 1993 році.

6. Забезпечити своєчасні та в повній потребі поставки сільському господарству і переробній промисловості матеріально-технічних і енергетичних ресурсів, в першу чергу паливно-мастильних матеріалів, мінеральних добрив, засобів захисту рослин і тварин за регульованими державою цінами, які забезпечили б виконання комплексу робіт по заготівлі кормів, збиранню урожаю, підготовку заготівельних організацій, підприємств переробної промисловості, оптової торгівлі, обслуговуючих їх галузей до сезону приймання, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції і сировини та проведення осінніх робіт під урожай 1995 року.

Передбачити пріоритетне та повне виділення матеріально-технічних та кредитних ресурсів в першу чергу господарствам, спеціалізованим на виробництві продукції тваринництва на промисловій основі, насіння сільськогосподарських культур, вирощуванні племінної худоби, птиці і риби та фінансування з державного бюджету цільових програм селекції, захисту рослин і тварин.

7. Установити, що експорт сільськогосподарської продукції, сировини та продуктів її переробки не підлягає квотуванню і ліцензуванню при умові виконання їх виробниками державного контракту і державного замовлення на поставку до державних ресурсів цієї продукції.

8. Звільнити сільськогосподарських товаровиробників від обов'язкового продажу на міжбанківському валютному ринку 50 відсотків валютних коштів (крім 10 відсотків обов'язкових відрахувань у валютний резерв Національного банку), які будуть надходити від реалізованої на експорт понад державний контракт і державне замовлення сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, виготовлених як на власних потужностях, так і на давальницьких умовах, включаючи спирт, лікеро-горілчані вироби, вино та виноматеріали. Дозволити здійснювати конвертацію всієї валютної виручки за комерційним курсом.

9. Враховуючи велику заборгованість перед товаровиробником за сировину та складний стан з реалізацією тваринного масла, м'яса яловичини дозволити здійснювати поставку її на експорт в червні-вересні ц. р. з оплатою в іншій валюті та національній.

10. З метою захисту сільськогосподарського товаровиробника щоквартально встановлювати квоти та митні тарифи на ввіз сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки.

11. Національному банку України в десятиденний строк розробити особливості формування лімітів залишків готівки в касах сільськогосподарських підприємств всіх форм власності.

12. Встановити, що приватизація майна державних підприємств і підприємств із змішаною формою власності в агропромисловому комплексі здійснюється виключно на засадах, передбачених Декретом Кабінетом Міністрів України від 17 травня 1993 року № 51-93 «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі».

Заборонити Фонду державного майна і місцевим органам приватизації укладати договори оренди майна підприємств і організацій агропромислового комплексу та додаткові угоди на право його викупу без участі сільськогосподарських товаровиробників.

13. Доручити Кабінету Міністрів України розробити і внести пропозиції про внесення змін і доповнень до окремих постанов Верховної Ради України, декретів Кабінету Міністрів України та Законів України в частині оподаткування підприємств агропромислового комплексу, маючи на увазі надання їм окремих економічно обгрунтованих пільг.

14. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Комісію з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів і соціального розвитку села, Комісію фінансів і банківської діяльності та Комісію з питань бюджету.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ
м. Київ
17 червня 1994 року

МИ ОБИРАЄМО СВОБОДУ

Народний депутат України Валерій Бабич про економіку, роль особистості в нашому теперішньому житті та людську душу

Дехто вважає, що Валерієві Бабичу в житті надто щастить. До колишнього Держплану республіки він прийшов у віці Христа, а туди за тих часів навіть 40-річні рідко потрапляли. Чотири роки тому запропонували високу посаду в українській Раді Міністрів, але замість того він створює господарську асоціацію виробників «Інтер-Інвест». «Своя справа» замість затишного держпланівського кабінету — це був ризикований крок. Друзі казали: «Голову зломиш, а назад не візьмуть».

Та Бабич незабаром став президентом акціонерного товариства «Українська біржа», котру 1992 року реорганізовано в АТ «Українська фінансова група». І замість того, щоб лише «загрібати грошики», стає справжнім повпредом у справах підприємців: очолює Конгрес бірж колишнього СРСР, Конгрес ділових кіл України, Всеукраїнське об'єднання підприємців, Східноєвропейське об'єднання підприємців. Цей перелік можна й продовжити. Ні, альтруїстом Бабич не був. Просто добре розумів: ринок без створення сучасної ринкової інфраструктури — це лише базар.

Йому, на перший погляд, справді щастило. Але успіх стає постійним супутником лише професіоналів у своїй справі. Валерій Бабич ним став.

За створенням сприятливого клімату для іноземних інвестицій Україна посідає зараз 146-те місце у світі. Але, незважаючи на це, з «Українською фінансовою групою», яку до останнього часу очолював В. Бабич, охоче співпрацюють найбільші західні компанії: «БМВ», «Сан-Макросистемс», «П'єр Карден», «Ллойдс»... А Європейський банк реконструкції та розвитку через УФГ розміщує перші інвестиції в Україні і для сприяння інвесторам разом з українським акціонерним товариством створює в Києві великий інвестиційний банк.

Здавалося б, у молодого прагматичного підприємця, якому таланить, — безхмарне майбуття. Та раптом навесні цього року — новий несподіваний поворот у кар'єрі Бабича: він отримує переконливу перемогу в боротьбі за мандат народного депутата України в Дніпропетровській області. А потім у Західному Донбасі його висувають претендентом на пост Президента України.

Навіщо це Бабичу-бізнесменові потрібно? Лоббував би метких політиків і клопоту не мав би. Та от біда: справжніх професіоналів довкола дуже мало. Багато хто обстоює ринок і створення у суспільстві середнього класу, але на ділі мало що для цього робить. Підприємець в Україні поставлений, по суті, поза законом. От і доводиться В. Бабичу займатися ніби не своєю справою.

Не своєю? Відповідь на це та інші запитання краще за все почути від самого Валерія Бабича.

— Валерію Георгійовичу, три роки тому багатьом нашим співгромадянам здавалося, що варто Україні отримати незалежність, і «процес піде», країна стрімко рухатиметься шляхом ринкових реформ, добробут її народу різко покращає. Однак, цього не сталося. Тепер країна перебуває в глибокій кризі, інфляція, стагфляція, як ракова пухлина, роз'їдає її економіку?

— Україна йшла до своєї незалежності в хмарі ілюзій. Як писав нещодавно авторитетний тижневик «Економіст», майже всі доповіді наприкінці 1991 року, що стосувалися країн — спадкоємниць СРСР, вказували на те, що серед цих країн шанси України на досягнення стабільності чи не найвищі. З населенням 52 мільйони чоловік Україна була другою за цим показником союзною республікою після Росії. Можливостей для швидкого встановлення зв'язку з Європою, вважалося, в неї було більше, ніж, наприклад, у Казахстану. Крім того, індустріальний потенціал, успадкований нею від Союзу, був вищий за частку її населення в СРСР. Так, наприклад, Україна 1989 року виробляла 34 відсотки радянської сталі, 46 — залізної руди, 36 — телевізорів і 53 — цукру. Це породило велику ілюзію того, що Україна є багатою країною. І навіть протягом двох з половиною років по тому багато українців ніяк не може усвідомити той факт, що більшість промислових «динозаврів» епохи соціалізму — це, швидше, пасив, аніж актив. Сьогодні у світі існує чотирирічний досвід спроб трансформувати тоталітарну систему, засновану на командній економіці, у щось, що нагадувало б демократію з працюючою ринковою економікою.

За моїми прогнозами з цього досвіду можна здобути два основні уроки. Перший із них полягає в тому, що перехідний період проходитиме не протягом п'яти років, як вважало спочатку чимало спеціалістів, а 15—20. Другий полягає в тому, що ця трансформація є не єдиним безперервним процесом, а має якусь послідовність фаз. Аналогічні думки ми знаходимо й у відомого американського політолога, радника з питань національної безпеки в адміністрації Картера Збігнєва Бжезинського, оприлюднені в тому ж тижневику «Економіст».

Україна все ще керується за конституцією радянського періоду, до якої вносилося стільки поправок, що часто-густо важко сказати, що вона, ця конституція, означає. Під час поділу законодавчої та виконавчої влади сталася безнадійна плутанина. І подекуди неможливо зрозуміти механізм дії того чи того прийнятого закону.

Партії влади вдалося те, що, на загальну думку, здавалося неможливим: створити економічну систему менш ефективну, ніж командна економіка радянських часів. Державний контроль за цінами та торгівлею був лише дещо послаблений після проголошення незалежності і знову практично відновлений 1993 року. Понад три чверті офіційної економіки діють у рамках того чи іншого ступеня контролювання цін. Для покриття витрат було ввімкнено друкарський верстат: грошовий обіг у проміжку між листопадом 1992 року, коли Україна вийшла з рубльової зони, і листопадом 1993 року, збільшився з 462 мільярдів купонів до 12,5 трильйона купонів. Результатом цього стала гіперінфляція, яка може спостерігатися лише під час війни.

— Але ж ви не станете заперечувати, що ситуація в Україні є, по суті, лише відображенням тих процесів, що відбуваються у геополітичному просторі колишнього СРСР?

— Починаючи з 1986 року соціально-політична ситуація в колишньому СРСР, а з 1989 — й економічна, набули непередбачуваного характеру. Кризи, які щораз зростали, завершувалися так несподівано, що регулярно було осоромлено прогнози провідних інтелектуалів. Як зарубіжних, так і вітчизняних. Перебудова захлиналася у власних протиріччях.

Не стала винятком і ситуація в Україні. Провідні економісти після розвалу СРСР були одностайні: з усіх республік колишнього Союзу, без урахування прибалтійських, найкращі стартові можливості для дрейфу до ринку мала Україна. По декількох роках ситуація в республіці має такий вигляд.

Темп згортання економічної діяльності порівняно з 1991—93 роками підвищився втричі. Приміром, національний доход, вироблений у січні-лютому 1994 року, порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшився на 33 відсотки, обсяг промислової продукції — майже на 36 відсотків. Загальне скорочення виробництва товарів народного вжитку склало 36 відсотків. Пригнічує прискорене скорочення виробництва м'яса — 42 відсотки. Різко зменшилися вантажо- та пасажироперевезення, катастрофічно згорнуто авіаперевезення (за три роки у 15 разів!). Практично так і не з'явився середній клас — соціальна опора будь-якої держави. Падає народжуваність, зростає смертність у всіх вікових групах, лавиноподібно зростає злочинність. У вищенаведених цифрах і оцінках (з незначними розбіжностями) сходяться майже всі публікації в національній та міжнародній пресі.

— А у вас не складається враження, що за всієї складності соціально-економічної ситуації в Україні дехто ще й з розрахунку нагнітає пристрасті навколо тези про близький кінець української економіки, лякає «українізацією» Росію?

— Так, не будемо забувати, що пані Статистика — дама зрадлива. І небезкорислива. Є всі підстави вважати, що більшість негативних оцінок мають замовний характер. У нагнітанні пристрастей зацікавлені певні сили, котрі все ще чинять серйозний опір тенденціям сьогодення.

Величезну, але більшістю социуму ще не усвідомлену роль відіграє явище, яке я б назвав «соціальним мазохізмом». Чим похмурішу картину змальовує той чи той економічний або політичний «пророк», тим більше охочих його слухати. Створюється уявлення, що країну очікує неминуча катастрофа. Психологічно це легко пояснити законом маятника емоцій. Якщо протягом десятиріч годували країну тріумфально-переможним галасом, то социум в особі журналістів, оглядачів, політиків, читачів і слухачів неминуче майже з тією ж амплітудою повинен хитнутися в протилежний бік. Що й сталося. А істина, як завжди, десь між двома межами.

Можна зрозуміти потенційних крупних інвесторів Заходу, що з осторогою приглядаються до ситуації в СНД та в Україні: не можна буде збагнути, хто у нас чим володіє, у кого є право підписувати контракти, хто наділений владою видавати експортні ліцензії? І взагалі все так невизначено. Але коли бізнесмен знається на законах, що тлумачать про циклічність і внутрішні ритми всього сущого («час розкидати каміння і час каміння громадити»), він зрозуміє, що незабаром в Україні вже можна буде ризикувати відносно великими капіталовкладеннями.

У якому напрямі діяти? Гадаю, найбезпечніший шлях для західних інвесторів — це участь у спільних проектах з найпотужнішими і молодими корпораціями України, за якими стоять не лише великі гроші і впливові сили, але й прихильне ставлення Заходу. Цим умовам відповідає «Українська фінансова група». Ця корпорація уникає галасливої газетно-журнальної та телереклами, публікації про неї солідні, хоч і виходять зрідка. Зате вона є першою з українських компаній і, можливо, єдиною, кого визнали ті, хто контролює капітали Заходу. На її прикладі нехай народ побачить, що першими зуміли домовитися ті, для кого сухе поняття «економіка» — це не розмінна монета в політичній грі, а реальна політика кожного дня. Немає промислової, сільськогосподарської, банківської чи холдингової економіки. Є єдина економіка. І закони її єдині. Тому нехай розумне ведення нашого господарства стане головною національною ідеєю народу України. А кому її втілювати в життя, люди скажуть, обравши свого Президента.

— Повноцінний ринок складається з кількох частин, у тому числі — ринку товарів, ринку капіталів і ринку робочої сили. Чи є в Україні сьогодні політичні передумови для створення такого ринку?

— Земля — основний товар будь-якого національного ринку — так і не стала товаром в Україні через державну підтримку колгоспного ладу, котрий є не лише певною формою ведення господарства (я не маю нічого проти великих РЕНТАБЕЛЬНИХ сільськогосподарських підприємств будь-якої форми власності). Колгоспний лад — це форма організації всього життя на селі, яку важко поєднати з ринковими відносинами. Чи варто після цього дивуватися, що в нас не розвивається фермерство?

Ніяк не стануть товаром понад 90 відсотків промислових підприємств, котрі усе ще перебувають у власності держави. Усе зберігається так, як я пам'ятаю ще з підручників з марксизму-ленінізму: не є товаром земля, її надра, засоби виробництва...

Як і колись, у країні немає навіть вільного руху споживчих товарів. Якщо раніше їх розподілом займалися у кабінетах Держплану, то зараз уже місцева адміністрація намагається «заборонити вивезення за межі області дефіцитних товарів», думаючи, що можна щось купити, нічого не продаючи... Не розуміючи, що це призведе до бартеризації та натурального господарства. Це ми теж пам'ятаємо з підручників історії середньовіччя. Ось яка ціна непрофесіоналізму в економіці!

У нас торгівлю все ще називають спекуляцією, яку з 1917 року вважають за тяжкий економічний злочин (хоча протягом усіх цих років головним спекулянтом була сама держава), а посередника — за економічного злочинця. Ми, як суспільство, все ще не розуміємо, що посередники — це Держплан і Держпостач ринкової економіки. І не боротися з ними треба, а створювати умови для швидкого їх розмноження, щоб вони почали нарешті конкурувати між собою. Лише тоді їх надбавка складатиме кілька відсотків, а не кількасот. І тоді підприємства зрозуміють, що вигідніше зосередити зусилля на виробництві, а торгівлю довірити професіоналам. І не буде Запорізький автозавод утримувати мережу магазинів, а довірить усе (в тому числі й ризик) своїм ділерам, як те робить «Дженерал моторс». І це буде вигідно всій країні.

Перейдімо тепер до ринку капіталів. Зрештою, про який ринок тут можна говорити, якщо про цінні папери українські громадяни знають, головним чином, з програм російського телебачення та ще знайомі, може, з акціями АТ «Українська фінансова група».

Про який ринок капіталу можна казати, коли банківське законодавство недосконале, ще й, його при цьому порушують власті з регулярністю руху поїздів. Іноземний капітал у нас «залучають» так, що не лише іноземні інвестори не поспішають в Україну, але й свої капітали тікають за кордон дедалі швидше.

Про ринок робочої сили в нас, здається, і не говорять: профспілки так і не звикли до того, що вони продавці на тому ринкові. Та і як звикнеш, коли немає такого товару «робоча сила». Хоча б тому, що не може людина пройти таким ринком і спитати, де більше заплатять? Адже насамперед її спитають про прописку.

Звідси мій висновок: БЕЗ СПРАВЖНЬОЇ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ НЕ БУДЕ ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

Не буде в нас приватної власності доти, доки захист «священного права приватної власності» не стане головним завданням правоохоронних органів. І закон треба прийняти «Про приватну власність і гарантії її захисту».

— Чи не вважаєте ви, що економіка в Україні стала заложницею політичних ігор?

— Відсутність правових умов, політична невизначеність — це головні причини соціально-економічної кризи в Україні. Але хіба можуть вивести країну з кризи політики, котрі публічно запитують один одного: «Скажіть, а який лад ми створюємо?» От уже й справді: сліпі ведуть сліпих!

Як можна здійснити реструктуризацію економіки і врегулювати платіжний баланс за умов відсутності цілісного економічного механізму? Не можна досягти успіху, намагаючись поєднати те, що поєднати не можна: РИНОК, у якому вирішальними аргументами є гроші, конкуренція, і ДЕРЖАВНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ, за якого рішення приймає бюрократичний апарат, а гроші виконують лише формальну функцію. Саме завдяки цій формальності радянські директори ніколи не мали проблем з кредитами і нестачею грошових засобів — що сьогодні стало їхньою головною проблемою. І це нормально! Ненормально те, що вони не були до цього готові, а декотрі й досі не можуть зрозуміти, що виробити товар — замало, треба, щоб він був комусь потрібним. Тобто треба ПРОДАТИ його за умов конкуренції — ось тоді це будуть ринкові відносини.

Збираючись у далеку путь до досягнення демократичної держави з ринковою економікою, слід було б вивчити маршрут, щоб передбачити всі труднощі і не метатися потім у пошуках виходу з глухого кута, перед яким у всіх країнах давно висять попереджувальні знаки. А то в нас, як у тому прислів'ї: «Дурень думкою багатіє». Наобіцяли народові сім мішків гречаної вовни, ніби й не знали про труднощі.

Ось вам приклад: валютне регулювання. Невже не було зрозуміло, що за високої залежності від імпорту (перш за все нафти й газу) і значної частки експорту в країни СНД, котрі розраховуються з нами неконвертованою валютою, в нас не буде достатніх валютних запасів, і курс карбованця стрімко падатиме (а тим більше в умовах гіперінфляції). Що треба було робити? Боротися з інфляцією, стимулювати експорт, нагромаджувати резерви валюти в Національному банку, розвивати імпортозамінні виробництва (у нашому випадку — це енергозбережні технології). Що зробили в нас? ПРЯМО ПРОТИЛЕЖНЕ:

постійно вимагали додаткової кредитної емісії для підтримки збиткових підприємств і замість інфляції отримали гіперінфляцію;

всіляко обмежували експорт адміністративно, а тепер ще й вилучають половину експортного виторгу за безглуздим обмінним курсом;

не лише не змогли отримати необхідні кредити Міжнародного валютного фонду, але ще й всіляко перешкоджали нагромадженню валютного резерву Національного банку, що позбавило його можливості підтримати курс валюти шляхом валютних інтервенцій на ринкові;

забезпечували першочерговий доступ до дешевої валюти, безвідсоткових кредитів та інше для задоволення всіх потреб у паливі, але так і не підготували програму розвитку енергозбережних технологій, не дали жодних податкових пільг тим, хто намагався інвестувати до цієї сфери.

В результаті стало катастрофічно не вистачати валюти, і коли увесь діловий світ очікував, нарешті, розумних кроків у цій сфері, УРЯД (а не Нацбанк) увів штучний фіксований курс вилучення експортного виторгу й остаточно дезорганізував валютний ринок. Усі аргументи щодо регульованості курсу мають просто смішний вигляд: Федеральний резервний банк Нью-Йорку теж інколи регулює курс долара, продаючи або купуючи на ринкові іноземну валюту за бажаною ціною. От і нехай би уряд та Нацбанк підтримували низький курс долара, продаючи його імпортерам за 14 тисяч карбованців. Не думаю, що імпортери заперечували б. Але ж провадиться адміністративне вилучення валюти з наступним РОЗПОДІЛОМ (а не продажем) її на тендерному комітеті. А жодного ТЕНДЕРУ (тобто конкурсу більш вигідних пропозицій) там і сліду нема. Знову в нас, як у романі ОРУЕЛЛА — кажемо одне, мислимо інше: «ПРАВДА — ЦЕ БРЕХНЯ!»

Таким чином, розв'язання наших економічних проблем лежить у сфері цілеспрямованих професійних дій щодо створення СИСТЕМИ РИНКОВИХ ВІДНОСИН. Держава не має усуватися від економіки, але її методи впливу також мають бути економічні. Може, нам сьогодні потрібна своя РЕЙГОНОМІКА: політика створення умов, за яких мільйони суб'єктів ринку САМІ ЗМОЖУТЬ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ВЛАСНІ ПРОБЛЕМИ краще, ніж це зробить за них будь-який міністр фінансів. Ми маємо перестати питально зазирати в очі один одному в пошуках відповіді на питання: «Що ми будуємо: капіталізм чи все ще комунізм?» МИ ОБИРАЄМО СВОБОДУ.

— Але вільне суспільство неможливе без дотримання законності.

— Проблема правового нігілізму може стати фатальною для нашої країни тому, що сучасний правовий стан загрожує всім сферам суспільного життя. Поширення кримінальних, політичних та економічних злочинів уже найближчим часом може призвести до гострої соціальної конфронтації, повного занепаду промисловості, тотальної втечі капіталу. Саме тому це державі необхідно зосередити свою увагу на забезпеченні дійового контролю за дотриманням законів. А це передбачає не лише достатнє фінансування правоохоронних органів і значне підвищення ролі судової системи. Цього надто важко досягти в суспільстві, для якого багато ближче думка «закон як дишло — куди повернув, туди й вийшло». Проте, МИ МАЄМО ПОБУДУВАТИ ПРАВОВУ ДЕРЖАВУ, якщо хочемо жити в незалежній державі. Іншого шляху в нас немає і саме через це змушені будемо негайно приступити до розроблення і прийняття НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ. Я не виключаю й того, що приймати її буде не парламент (функції якого також мають бути визначені Конституцією), а спеціально обрані Установчі Збори.

Упорядкування потребує й увесь пакет економічних законів, котрі часто-густо не стикуються між собою, а подеколи прямо суперечать ідеї побудови ринкової економіки. Передовсім це стосується законів, які регулюють фінансово-кредитну сферу. Ви, звичайно, знаєте, як гостро наше суспільство реагує на будь-яку інформацію про можливу грошову реформу. Хто боїться її, хто сподівається на те, що вона, нарешті, вилікує нашу економіку. Конкретний механізм проведення реформи — це справа професіоналів. Але головне полягає в розумінні того, що випуском нових банкнот ми не розв'яжемо наших проблем, як не розв'язала їх Бразилія, котра здійснює чергову, здається вже п'яту, грошову реформу за останнє десятиріччя. Нам потрібна вже зараз здорова фінансова політика, а це перш за все означає здоровий бюджет: обмеження бюджетного субсидування та дотування і нерентабельних виробництв, і соціальних програм, котрі здійснити нам не під силу. Обмеження реального бюджетного дефіциту 3–5 відсотками валового національного продукту і суворе дотримання бюджетної дисципліни: фінансування здійснювати лише за наявності коштів у бюджеті, а не авансом. Фінансувати дефіцит бюджету не за рахунок кредитної емісії Нацбанку, а шляхом розміщення на ринку урядових цінних паперів з досить високим гарантованим процентом.

— У цивілізованих країнах немає більшої відповідальності, ніж перед законом і платником податків.

— Я вважаю, що більшою має бути відповідальність уряду за використання бюджетних коштів. ТОЙ, ХТО СПЛАЧУЄ ПОДАТКИ, МАЄ ЗНАТИ, куди використано кожну копійку ЙОГО ГРОШЕЙ, у тому числі й докладну розшифровку і з оборони, і з Чорнобильської програми, і з утримання державного апарату. Особливо цікаво було б знати: кому конкретно йдуть субсидії на підтримання нерентабельних державних підприємств і колгоспів і чи не вигідніше було б продати їх своїм чи іноземним власникам?

Разом з тим зрозуміло, що держава має надавати фінансову підтримку в певних сферах. Одним з пріоритетів бюджетного фінансування має стати освіта: технологічний прорив на світовий ринок неможливий без широкомасштабної підготовки національних кадрів. Потрібно пам'ятати і про економічну освіту нації. Загальне уявлення про дію попиту і пропозиції ми, слава Богу, маємо. Тепер нам треба навчити вищої математики в економіці. Без цього ми не зможемо говорити однією мовою з іноземними професіоналами. Пам'ятаю, коли ще в Радянському Союзі ми тільки-но починали створювати фондові біржі, до нас часто зверталися директори підприємств з надією «вибити фонди». Не всім, мабуть, зрозуміло, що я маю на увазі: річ у тому, що коли на Заході кажуть «фондові цінності» («сток»), мають на увазі цінні папери (акції, облігації), а для радянських економістів поняття «фонди» (стокс) означало право отримати за вказаною ціною певну продукцію для свого заводу, право, яке надавали Держплан чи міністерства. Ми довго ще не могли зрозуміти одне одного — ми розмовляли різними економічними мовами. На жаль, часом ми так і продовжуємо не розуміти одне одного (так званий «регульований курс» того доказ).

— Ви дуже часто говорите про те, що більш, як нафти й газу, нам не вистачає професіоналізму.

— Українські професіонали — де вони? Ніде правди діти, декого з них свого часу «забрали» до Москви, інші самі поїхали на Захід. І тепер маємо виростити свою нову національну еліту: політичну, культурну, ділову... У нас часто негативно ставляться до самого поняття «еліта». Це неправильно. Еліта — це не господарі нації, це її цвіт. Нам тепер також потрібна еліта політиків, як і еліта робітників, здатних випускати продукцію, яка відповідала б світовим стандартам. І економічна система має бути побудована таким чином, щоб стимулювати тих, хто готовий досягти в своїй справі цього самого світового рівня. Бо держава багата не тоді, коли багато грошей в бюджеті уряду, а коли їх багато в бюджеті населення. Ще Карл Маркс казав, що економікою правлять інтереси, і в цьому я з ним згоден.

МИ МАЄМО ЗБУДУВАТИ ДЕРЖАВУ, ЯКА ТУРБУЄТЬСЯ ПРО ДОТРИМАННЯ ІНТЕРЕСІВ ВЛАСНИХ ГРОМАДЯН І ЇХНІХ ПОЛІТИЧНИХ І ДІЛОВИХ ПАРТНЕРІВ ЗА КОРДОНОМ! І Я ВІРЮ: МИ ЦЕ ЗРОБИМО!

Саме конкретна особистість, громадянин з його потребами й інтересами є в центрі моєї соціально-економічної програми.

— Але не завжди інтереси особи збігаються з інтересами держави або нації. Адже нас раніше як вчили: передусім дбай про Батьківщину, а тоді — про себе...

— Я пропоную створити такі умови, за яких людина, реалізовуючи власний економічний інтерес, водночас захищає й інтереси держави. Щоб їй було вигідно реалізовувати й загальнонаціональні інтереси. Так, наприклад, в більшості цивілізованих країн капіталовкладення в культуру, науку, освіту вигідні для бізнесу. І за цієї умови патріотизм є органічною складовою нормальної людини.

— Але й держава, якщо вона не на словах, а насправді турбується про людину, має не вивертати — податками й цінами — ці кишені навиворіт. Адже тільки багаті люди можуть зробити багатою державу. Йти від зворотного — означає повторювати вчорашні помилки.

— Так, нам постійно нагадували, що держава нас годує, дає квартири, лікує безкоштовно — і ми в це повірили. Але звідкіля вона брала й бере ці гроші? З кишені сплатника податків, з нашої з вами кишені, повертаючи на соціальні потреби, на освіту, на культуру якісь крихти. Але, повторюю, саме людина, котра стоїть біля верстата, сіє хліб, ставить досліди в академічній лабораторії чи займається комерційною діяльністю, власною працею, власними податками утримує державу. Буде вона заможно жити — процвітатиме й Україна.

— Ми вже казали про те, що людина повинна мати свободу вибору. Ясна річ, у межах закону і загальноприйнятої моралі. Але буквально на кожному кроці ми бачимо: багато хто з наших співвітчизників не сприймає іншої думки, якщо вона суперечить їх власній. Ми й досі не навчились навіть слухати своїх опонентів.

— Людина, котра береться за серйозну справу, має бути впевненою у своїх силах — інакше важко розраховувати на успіх. Але не самовпевненою. Адже дуже важко працювати з пихатими півнями. Як і в ситуації, коли тобі ніхто з близького оточення не заперечує. У справі, природно.

— А вам, як президентові «Української фінансової групи», заперечували?

— Ще й скільки! Адже різні думки — це різні варіанти підходу до тої чи іншої проблеми. Є з чого обирати. Отже — й менше ймовірності припуститися помилки. Але коли рішення прийняте — будь ласка, виконуйте його. Тут уже «ми» не проходить — я беру відповідальність на себе. Від цього безособового «ми» в нашому минулому всі настраждалися надміру.

— А що вам допомагає зберегти впевненість у собі?

— Багато в чому — це віра в Бога. Вірую і в церкву ходжу.

— З Богом ви у злагоді з дитинства?

— Взагалі я виріс в атеїстичному оточенні. Ця внутрішня потреба прийшла до мене пізніше, коли я багато що почав розуміти в житті. До речі, моя передвиборна програма так і називається «Служіння Богу і служіння народу».

— Від декотрих наших співвітчизників доводиться чути і таке: «Я ладен продати свою душу й дияволу, аби це допомогло Україні». Що ви думаєте про це?

— Але ж це бомба, закладена під фундамент молодої держави. Диявольщина й шариковщина все руйнують, це корозія наших душ, наших сподівань. А нову Україну слід будувати з Богом у душі. Інша вона просто нікому не потрібна. Хіба що корумпованим чиновникам і мафіозним кланам.

— Валерію Георгійовичу, вас добре знають в Україні як мецената, котрий багато допомагає українській культурі. Що спонукає вас давати гроші: прагнення не відстати від інших, м'якість характеру, що не дозволяє вам відмовити людям, самореклама чи щось глибоко особисте?

— Я не даю. «Дати» — означає принизити людину. Тож прагну вкрай делікатно поводитися за таких ситуацій. Бо розумію: людина, котра прийшла до мене по допомогу, вже пережила внутрішні сумніви.

І нікого в даному разі я не обдарував милостями — це мій обов'язок. Як людини, котра пам'ятає Божі заповіді, як громадянина України. Та ще невідомо, хто кому більше віддає: ми, бізнесмени, — людям мистецтва, чи вони — нам? Скоріше ми шукаємо в них допомоги й підтримки. Бо ж мистецтво завжди робило людину мудрішою, благороднішою, добрішою, пробуджувало в ній найкращі поривання, виховувало риси, що відрізняють особистість від натовпу. Саме такі люди як повітря потрібні сьогодні Україні. Коротше кажучи, ми з діячами мистецтва в одній зв'язці. Неначе альпіністи на скелі, взятій кригою.

— Може, це запитання й сприймете за безтактне, але обійти його ми не можемо. Ви можете уявити собі, щоб росіянин за національністю ризикнув балотуватися на президентських виборах, скажімо, в США або Франції?

— А-а, розумію, на що ви натякаєте. Так, я росіянин. Але мої батьки родом з Кубані, де після знищення Катериною II Запорозької Січі оселилося багато українських козаків. Серед семи кандидатів на посаду Президента — один росіянин. Чи не це свідчить про демократичні перетворення в Україні? Та й за мене, росіянина, голосуватиме багато українців, бо моє гасло — «Україна — наш спільний дім» — зрозуміле й близьке всім.

А народився і виріс я в Україні, в містечку Броди, неподалік Львова. І українська земля — це моя рідна земля, як і моєї дружини, української, моїх дітей... І, як писав наш геніальний Іван Франко, « нам пора для України жить».

Розмову вели
Юрій КОРНЄВ,
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Точка зору

Костянтин МОРОЗОВ

ЦЕНТРИЗМ НЕ ДЕКЛАРУЮТЬ, А СТВЕРДЖУЮТЬ ДІЯМИ

Сьогодні в Україні багатьох її громадян непокоїть думка: чи доцільно в цей час проводити дострокові вибори Президента України? А що підготовка до виборів набула незворотного характеру, постає друге запитання: за кого з кандидатів голосувати? Перед тим, як викласти власну точку зору, хотів би звернутися до історії питання про дострокові вибори, хто його порушував і в чиїх інтересах відстоюють.

Передостанній тиждень вересня минулого року в країні був напруженим. Питання порядку денного роботи Верховної Ради були для України насправді доленосні. А рішення, що їх належало приймати народним депутатам, — справді історичні. Ми пам'ятаємо ті події. Перший робочий день розпочався заявою прем'єра Кучми про свою відставку і розглядом проблеми з урядом. Наступний день був ще напруженіший: обговорювали, чи підписувати Україні економічний союз з Росією на зустрічі глав держав СНД, що була запланована на 24 вересня. І останні два дні парламентської чотириденки — головне питання, довкола якого палали пристрасті і в сесійному залі, і цілодобово перед Верховною Радою: референдум в Україні. Напруження зняли компромісним рішенням. На нього пішли політичні сили, що протистояли в депутатському корпусі, ним задовольнилися шахтарі-страйкарі в Донецьку і пікетувальники в Києві.

Пригадаймо позиції сторін. Головною складовою рішення, що відбулося, була реалізація багатомісячного марафону демократичних сил за дострокове припинення повноважень консервативної у своїй більшості Верховної Ради. На такій позиції стояла демократична депутатська фракція, з такими вимогами виступали страйкарі, цю позицію підтримували багатолюдні мітинги під стінами залу засідань. Була й інша складова компромісу — рішення про дострокові вибори Президента. Його нав'язала парламентові тодішня більшість як противагу достроковому складанню своїх повноважень. Висували його і відстоювали з розрахунком на блокування рішення про дострокові вибори Верховної Ради через можливу незгоду демократів на дострокові вибори Президента. Але демократи пішли на компроміс. Президент, який уже їхав на московську зустріч, через засоби зв'язку дав згоду. Головний козир було вибито з рук. Від 24 вересня 1993 року розпочинався підготовчий етап до дострокових виборів і Верховної Ради, і Президента.

Які, на мій погляд, постали завдання перед демократами після тих рішень? Залишмо на цей раз усе, що стосується виборів до Верховної Ради. По-перше, вже тоді всім було зрозуміло, що треба шукати шляхів до об'єднання. Об'єднання на засадах державності, незалежності і ринкових економічних реформ було вкрай потрібне і досить реальне. По-друге, більшість з тих, хто голосував за компромісне рішення, були тою чи іншою мірою в опозиції до Президента. Вони, на їхній погляд, краще за нього знали, як виходити з кризи. Тому власна стратегічна програма і механізми її здійснення потребували оприлюднень. По-третє, об'єднавшись на визначальних для виживання держави засадах, маючи спільну політичну платформу і єдину програму дій, треба готувати людей, які були б здатні поєднати довіру народу до програми з довірою до її провідників — тобто лідерів демократичного блоку, готових іти на президентські вибори з опозиційного боку. По-четверте, в будь-якому разі готуватися використати передвиборчу трибуну для спілкування з народом, пропаганди ідей демократії. Завдання, як бачимо, серйозні, але ж знали, мабуть, за що голосували.

Як же було використано час, відведений на підготовку до виборів? Знову ж таки, облишмо все, що не стосується президентських виборів. За наслідками, як кажуть, недалеко ходити. Таке враження, що ці вибори кинуто напризволяще. Комуністи й соціалісти провели рішення щодо дострокових виборів Президента, і самі ретельно до них готувалися, роблячи ставку на своїх представників. А демократи ж вирішили або зовсім не втручатися, або виявилися неспроможними виконати оті важливі завдання. Принаймні навіть взятися за них як слід не вдалося.

Вибори — на підході, надії на те, що нова Верховна Рада перенесе їх на пізніший строк або скасує рішення своєї попередниці, залишилися не здійсненими. Може, саме на такий перебіг подій сподівалися демократи? Адже свої позиції вони визначили, коли розклад політичних сил у новообраному парламенті уже був ясний. З чим же ми прийшли до виборів?

Спроби вести розмови про потребу консолідувати демократичні сили для перемоги на виборах почалися ще в листопаді минулого року. Ситуація з того часу докорінно не змінилася, і проблема залишається: треба об'єднуватись. А спільної політичної платформи демократичні сили не мають. Як не мають і єдиної програми державотворення. Природно й те, що за цих умов демократи не мають і команди лідерів, не кажучи вже про єдиного лідера, для представництва на виборах. І останнє. Це, на мій погляд, найбільш прикре. Демократи майже не використовують передвиборчу трибуну, вони не тільки не пропагують тепер серед виборців свої ідеї, а ніби й зовсім зійшли зі сцени.

Ситуацію, що склалася, було видно давно, ще під час підготовки до парламентських виборів. Тому вже тоді демократам треба було активно виступати проти дострокових президентських виборів. Не були демократичні сили готові до них. То було б зрозуміло всім. Президент робив спроби довести це іншими аргументами, але був не тільки не підтриманий демократами, а й не зрозумілий ними. Залишившись, як і в багатьох інших випадках, сам на сам, Президент прийняв рішення піти по підтримку до народу.

Відкласти вибори не вдалося. Сильного представника демократів серед зареєстрованих кандидатів у Президенти немає. Яка має бути позиція демократів? Невже розпорошувати сили, а в другому турі обирати «менше зло»? З такою тактикою ми вже програли у березні-квітні.

Уже сьогодні ясно, що до другого туру вийде Президент Кравчук із кимось з небажаних для демократів кандидатів. За всієї моєї поваги до кандидатів демократичних поглядів, моїх друзів, я не думаю, щоб вони встигли за такий короткий час стати відомими всій Україні. Популярні, на жаль, сьогодні зовсім інші. Будь-хто з них не є кандидат від демократів і не був ним на попередніх виборах. Жоден з них не має чіткої, коли не сказати більше, позиції щодо незалежності нашої держави.

Отже, позицією демократів, на мою думку, має стати підтвердження легітимності діючого Президента. З самого початку, з першого туру бути разом на цій позиції. Разом з Президентом, разом з демократами, разом з виборцями — це шлях до злагоди, до порозуміння, може, й до об'єднання. Цей шлях гарантує продовження виборювання незалежності України, ринкових реформ в економіці, розв'язання соціальних проблем. Продовження повільне, з безліччю помилок, але помилок всім відомих і тому приречених на виправлення. Це шлях оптимального руху вперед. В умовах шалених протидій зсередини і ззовні, в умовах постійних провокувань нас на конфлікти, втрат тактичних і навіть деяких стратегічних, але — вперед. Інші шляхи, що їх можуть нав'язати нам інші президенти, можуть призвести або до більш агресивної політики, що непритаманне українському народові, або до мирної втрати історичної можливості стати державою.

А демократія в Україні — гарант існування нашої Батьківщини. Тому їй треба наполегливо вчитися, перебирати досвід демократичних країн, готувати народ і державу до наступних виборів.

Реклама

Віктор МЕДВЕДЧУК, президент Спілки адвокатів України, заслужений юрист України

У ЧОМУ ЛОГІКА НАШОГО ВИБОРУ?

2 червня Верховна Рада України поклала край дискусіям про можливість перенесення строків виборів Президента України. У постанові Верховної Ради України «Про послання Президента Верховній Раді щодо перенесення строків виборів Президента України, депутатів та голів місцевих Рад, призначених на 26 червня 1994 року» зазначено, що, враховуючи підготовку до виборів, а також той факт, що подальше їх відкладення позначиться на здійсненні соціально-економічних реформ, перенесення виборів є недоцільне.

Передвиборчі змагання претендентів на президентський пост із стадії намірів, невизначеності миттєво перейшли у фінішний спурт, з його цейтнотом та жорсткими правилами.

Чому так відбувається? Як відомо, мета виборів найвищих органів влади (пост президента має серед них особливе значення) полягає у приведенні у відповідність напряму діяльності провідних політичних інститутів держави панівним інтересам основних соціальних груп. Тому об'єктивною умовоюназрілості і результативності виборів є, по-перше, чітка соціальна структурованість суспільства; по-друге, усвідомлення основними соціальними верствами свого статусу, потреб та інтересів; по-третє, наявність політичних сил, здатних виразити ці потреби й інтереси в конкретних політичних програмах та організувати відповідні верстви населення на їх підтримку; і, нарешті, по- четверте, створення необхідної законодавчої бази щодо виборів та повноважень органів влади. Це — аксіома політичного життя.

А коли ці чинники не визріли, політична боротьба набуває, як правило, спотворених однобоких форм: різні політичні клани, що представляють інтереси економічно панівних верств, ведуть її між собою за перерозподіл впливу, тоді як широкі маси залишаються поза політичним процесом і прогнують за будь-якого його завершення. Справжні (а не псевдо) демократичні сили, що покликані відображати й захищати інтереси народних мас, через слабкість і розпорошеність неспроможні істотно вплинути на хід і результати виборів і пов'язані з ними перегрупування політичних пріоритетів.

Саме така ситуація складається у нашій країні напередодні виборів Президента України. Її витоки — у своєрідній соціальній структурі нашого суспільства.

Основною рисою цієї структури є невизначеність, аморфність. Незважаючи на те, що вже досить істотно проявилися корпоративні інтереси багатьох соціальних груп, у цілому в соціальному житті триває розмивання колишньої соціальної структури. Перш за все це стосується інтелігенції. Сьогодні вона розклалася на кілька корпоративних груп з різними, часто діаметрально протилежними інтересами. Та її частина, яка практично не мала доступу до сфери управління чи розподілу матеріальних благ (лікарі, вчителі, інженери, вчені, армійські офіцери та ін.) перетворилася в одну з найзнедоленіших верств населення. Більш за все побоюючись втратити робоче місце, а з ним і засіб до існування, ця група покладається на добру волю керівництва країни, підтримуючи центристські ідеї.

Інша частина інтелігенції, яка складала (і складає сьогодні) корпус управлінців, тяжіє до всевладдя держави, або, перейшовши до клану підприємців, послідовно й напористо прагне змін в економіці і політиці для самоствердження, закріплення своїх позицій і створення соціального простору для власного зростання.

Небувалий спад виробництва перетворює величезну кількість робітників на безробітних чи напівбезробітних. Руйнування продуктивних сил, що набрало масштабів національної катастрофи, загрожує люмпенізувати основну масу промислових робітників. І хоча більшість з них ще перебуває у стані вичікування, швидко зростає кількість тих, хто виступає за повернення їхніх колишніх прав (на працю, відпочинок, безплатне лікування, державне житло, пенсійне забезпечення та ін.), сподіваючись, що це може зробити представник лівих сил.

Селянство завжди відрізнялося тим, що, не чекаючи допомоги ні від кого, покладалося на домашнє господарство та власні руки. Зайняті сьогодні самопорятунком, вони в масі своїй байдужі до модних економічних ідей, наприклад, до приватизації, і єдине, чого бажають, це еквівалентних розрахунків за продукцію їхньої такої важкої праці. Затрудняючись у виборі політичних гасел, вони підтримують кандидата, що натякає на умови життя минулого застійного періоду.

Найскладнішим і найдинамічнішим складником соціальної структури є потужний прошарок так званих підприємців. Він обіймає представників усіх верств нашого традиційного (минулого) суспільства. Інтереси цієї групи різнопланові: від зацікавленості в продовженні хаосу і безвладдя в країні, що дають можливість безкарно займатися неправедним бізнесом, до бажання з допомогою «сильної руки» навести порядок і дати простір чесному приватному підприємництву. Ці люди віддають перевагу центристським ідеям.

Отже, президентські вибори відбуваються в умовах широкої палітри соціальних інтересів населення, втім, до кінця ще ними не усвідомлених. Тому всі претенденти розраховують на якийсь певний «свій» прошарок. Але чий розрахунок буде вагоміший?

З огляду на це найменша соціальна база у Валерія Бабича, Петра Таланчука та Володимира Ланового. І пояснюється це не якимись особистими вадами, а рамками тієї професійної діяльності, що є для них основною. Скоріш за все їхнім досягненням у виборах буде, за вдалим висловом самого Петра Михайловича Таланчука, «можливість привернути увагу суспільства до проблем своєї галузі».

Іван Плющ — політик відомий, популярний та досвідчений. Але потрібно зважити й на те, що його популярність падає пропорційно часу, що відділяє його від діяльності на чолі Верховної Ради. Тому інтенсивні намагання команди підтримувати на достатньо високому рівні його рейтинг не завжди ефективні.

Леонід Кучма, про популярність якого постійно наголошують соціологи, про відступ думати просто не має права. Своєю позицією з цілого ряду питань соціально-економічного й політичного життя країни, наприклад щодо Чорноморського флоту, відносин з СНД, питань державної мови та інших, він завоював собі багато прихильників, особливо на Сході й Півдні країни, проте, водночас, не на жарт налякав як своїх колег-політиків, так і виборців, особливо в Західному регіоні. В цілому можна було б зробити висновок, що саме він складе основну конкуренцію нинішньому Президентові..., коли б не зростаючий, без перебільшення — щоденно, вплив на перебіг передвиборчих подій особи Голови Верховної Ради Олександра Мороза. Хоч би як хотіли деякі політики і мас-медіа залишити це поза увагою, але він швидко оволодів ситуацією у Верховній Раді, демонструючи розуміння назрілих державних завдань і шляхів їх розв'язання, спираючись на свій інтелект і врівноваженість.

Тому саме Олександр Мороз як за логікою політичної боротьби, так і за своїми особистими якостями непересічного політика має скласти з Л. Кучмою пару конкурентів Л. Кравчукові у боротьбі за президентство.

Я вже мав нагоду висловити власну точку зору, що нинішній Президент — єдино можлива фігура для об'єднання тих надзвичайно різноманітних і суперечливих соціальних інтересів, про які йшла мова вище. Напевне, найголовнішою його заслугою є те, що ці інтереси не зіткнулися у відвертій боротьбі.

Адекватно реагуючи на виклики соціально-економічної та політичної ситуації, хоч інколи і припускаючись помилок, він, на мою думку, страждає від відсутності у владних структурах неординарних особистостей, що мали б власні оригінальні програми державотворення та управління економікою, а не копіювали чужий, нехай і привабливий, досвід.

Політичний портрет Леоніда Кравчука має багато виразних рис. Одна з них — вміння утримуватися від необдумано-силових, конфронтаційних способів розв'язання проблем. Адже їх у молодої держави — безліч! Сама лише кримська ситуація, піди Президент на поводі в націонал-радикалів з їхньою ультимативною риторикою, могла б перерости в громадянську війну. Знайшовши спільну мову з Верховною Радою, Президент довів, що сила влади — в злагоді, спільних діях на благо народу.

Загальногромадянський мир та економічні реформи — ось передвиборне кредо Президента.

Інтуїтивно це відчувають також і виборці, тому шанси Леоніда Кравчука повторити свій успіх на других виборах — найпереконливіші.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо державної підтримки освіти в Україні

З метою створення умов для дальшого розвитку освіти в Україні та зміцнення матеріальної бази навчально-виховних закладів **постановляю:**

1. Кабінету Міністрів України:

— погасити в місячний строк заборгованість державним навчально-виховним закладам по заробітній платі та стипендіях, а також здійснити відповідні виплати за час відпусток та літніх канікул до 1 вересня 1994 року;

— вжити заходів до погашення заборгованості державних навчально-виховних закладів за комунальні послуги, в тому числі енерго-, водо- та теплопостачання;

— забезпечити своєчасне виділення бюджетних асигнувань на фінансування навчально-виховних закладів, а також необхідних їм матеріальних ресурсів;

— розглянути питання щодо надання студентам особистого соціального освітнього кредиту;

— забезпечити повернення навчально-виховним закладам, установам та організаціям освіти через Міжвідомчий комітет з питань визначення пріоритетів використання валюти валютних коштів, що надходитимуть їм у 1994 році і підлягають обов'язковому продажу, за умови спрямування цих коштів на придбання навчально-наукового обладнання, навчальної та науково-технічної літератури;

— вирішити питання щодо звільнення від ввізного мита навчальної та науково-технічної літератури, приладів, обладнання, запасних частин та матеріалів до них, реактивів, зразків та матеріалів, які ввозяться державними навчально-виховними закладами і призначені безпосередньо для забезпечення навчального процесу та науково-дослідних робіт.

2. Установити, що тимчасово, до прийняття відповідного акта Верховною Радою України, господарсько-договірні роботи, які виконують установи, організації, дослідно-виробничі підприємства державних навчально-виховних закладів і які спрямовані на впровадження в народне господарство нової техніки та передових технологій, прирівнюються за умовами оподаткування до науково-дослідних робіт, виконуваних за рахунок бюджетного фінансування. Перелік господарсько-договірних робіт, на які поширюється чинність цієї статті, визначає Міністерство економіки України за поданням Міністерства освіти України, інших міністерств та відомств.

3. Дозволити державним навчально-виховним закладам здійснювати підготовку фахівців на договірній основі з оплатою їх навчання юридичними та фізичними особами за умови повного і своєчасного виконання завдань по набору студентів на навчання за рахунок бюджетних коштів.

4. Заснувати з 1994—1995 навчального року 350 стипендій Президента України для студентів вищих навчальних закладів та 50 — для аспірантів.

Кабінету Міністрів України затвердити у двомісячний строк Положення про стипендії Президента України для студентів вищих навчальних закладів.

Президент України
Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
9 червня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо впорядкування розрахунків за вантажні перевезення транспортом загального користування

З метою впорядкування розрахунків за вантажні перевезення транспортом загального користування і забезпечення безперервного перевізного процесу **постановляю:**

Установити, що розрахунки зі споживачами послуг транспорту загального користування за перевезення вантажів провадяться на основі чинних тарифів без акцепту відповідно до порядку, визначеного Національним банком України. Цей порядок не поширюється на розрахунки з бюджетними організаціями та населенням.

Президент України
Л.КРАВЧУК.

м.Київ,
13 червня 1994 року.

Олексій БРЕУС, «Голос України»

Чорнобильці підказують

На засіданні президії Спілки «Чорнобиль» України недавно розглянуто основні напрями соціального захисту постраждалих, що їх, на думку чорнобильців, треба ввести до Національної програми ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Президент Спілки Юрій Андрєєв назвав деякі з них. Спілка відстоює, зокрема, державне медичне страхування чорнобильців, без якого медична допомога для них може стати остаточно недосяжною. Для постраждалих дітей пропоновано зберегти державну систему освіти. Соціальний захист інвалідів-чорнобильців слід наблизити до порядку, визначеного Законом про працю, тобто втрату здоров'я після Чорнобиля вважати за трудове каліцтво. Ю. Андрєєв пояснив, що сьогодні, наприклад, шахтар-інвалід одержує пенсію в два-три рази більшу, ніж його колега, що став інвалідом внаслідок Чорнобильської катастрофи, а разові компенсації за втрату здоров'я у нього вищі разів у двадцять. Президія спілки наполягає на диференційованому захисті постраждалих — залежно від конкретної шкоди, що її зазнала людина. У цьому зв'язку доцільно переглянути межі зон забруднення і коефіцієнти оплати для тих, хто тут працює. У сьогоденних умовах треба також передбачити захист власності постраждалих, що дуже важливо під час приватизаційних процесів. Держава має надати чорнобильцям відповідні гарантії.

Ці напрями разом з іншими (загалом — близько двадцяти) Спілка «Чорнобиль» надіслала до Кабінету міністрів України.

Дещо про кишені

Про те, що у Київського зоопарку, образно кажучи, кишені порожні, відомо давно. Дивно, що зоопарк ще живе й продовжує тішити малих і великих відвідувачів.

Але ось знову доводиться говорити про кишеню, цього разу — буквально. Півтора місяця тому в столичному зоопарку народилося кенгуреня. Але кенгуру-мама загинула, і малюк лишився без кишені-колиски. Він живе поки що вдома у заступника директора зоопарку...

На фото Сергія КОВАЛЬЧУКА: молоді тигри з Київського зоопарку.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Хлібина-антимонополіст

У хлібозаводів, що діють у всіх райцентрах Буковини, почали з'являтися серйозні конкуренти. Йдеться про міні-пекарні, котрі відкриваються у багатьох селах. Їхня продукція, що випускається невеликими партіями, значно краща за якістю, багатша за асортиментом і завжди доставляється на прилавок свіжою.

До речі, така міні-пекарня з'явилася навіть в обласному центрі, де діє широка мережа хлібозаводів.

Чернівці.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ВІЛЬЧА МІЖ ДВОХ ВОГНІВ

Для довідки: Вільча — селище міського типу в Поліському районі на Київщині, у зоні відселення. Власне, вважається, що цієї Вільчі ніби вже й нема, хоч тут ще й живе до 300 сімей. Є інша Вільча — новозбудоване селище у Вовчанському районі на Харківщині. Ця, друга Вільча, створена для переселенців з першої, загубленої радіацією.

Задумано чудово: вільчанам пропонується не сирітське підселення до когось, а власний, з рідною назвою, населений пункт. До того ж — у чудовому місці. Це курортна зона Харкова, тут Печенізьке водосховище, навколо ліси з грибами-ягодами.

Проект нової Вільчі теж вартий усіх похвал. Всього — 1200 жител, це шість типів житлових будинків, а також водогін, АТС, школа, будинок культури, торговий центр, амбулаторія, навіть церква! У Харківській облдержадміністрації, у відділі, що займається будівництвом житла для переселених, цим проектом пишаються, і є чим.

Але боліти голові — теж є від чого.

Будувати нову Вільчу почали ще за часів Союзу, сюди було стягнуто великі будівельні сили. На сьогодні здано держкомісії 403 житлових будинки, заселено 454 сім'ї, в тім числі в недобудовані оселі — 66 сімей. Що далі? Будівництво зупинилося. Слава Богу, встигли звести школу. Ще продовжують зводити амбулаторію — і то в борг. Багато що розпочато — і кинуто напризволяще. Нема коштів ні на те, щоб дотягти роботу до кінця, ні на те, щоб законсервувати недобудоване.

Щосереди начальник відділу будівництва житла для переселених Валерій Коздерко зі своїм заступником Григорієм Бойком їдуть з Харкова до Вільчі. Кишені у них порожні — але їдуть, щоб не залишати людей у розпачі й невідомості. Я їздив з ними. Враження гнітюче. Харків'ян вже чекають — кілька десятків бабусь і ветеранів-фронтовиків. Це ті, хто живе у недобудованих житлах. Дехто отак пережив зиму. Та й зараз їм не легше, аніж взимку. Люди плачуть: «Дайте нам машини, ми повернемось додому...»

Що ж, можливо, Київська облдержадміністрація поспішила зробити добре діло й виселила земляків з брудної Вільчі в чисту, але недобудовану. У такім ділі без плутанини не буває. Скажімо, стара самотня бабуся, котра у своєму житті не їздила навіть на велосипеді, одержує у новій Вільчі дім з гаражем, а той, у кого є машина — без гаража. Все це, зрештою, колись утрясеться. Але — не раніше, ніж будуть кошти на завершення будівництва.

Ще два роки тому будівельники починали роботу у Вільчі в лютому. Нині— вже кінчається червень, золота пора, робота стоїть. Біда — банальна: бюджет наш куций, а чорнобильський бюджет — тим більше. До того ж, все так нерозумно влаштовано, що навіть оцим куцим коштам Мінчорнобиль не господар, і навіть тими крихтами, які є, не в змозі ефективно розпорядитися.

Тим часом вільчани — між двох вогнів. Залишатись у старій Вільчі — небезпечно, переселятися — проблематично. Адже саме по собі переселення — то вже травма. Додайте сюди невлаштованість на новім місці. А ще те, що на переселенців не завжди привітно дивляться — «вони нас об'їдають, вони безкоштовно їздять на нашому транспорті...» А новоселам гірко — серед них багато безробітних, їм здається, що їх тут обкрадають і обділяють.

Проблему треба вирішувати згори. Але нинішньому «тимчасовому» урядові, схоже, не до того — він сидить на валізах. Ось прийде новий уряд — чи встигне він щось зробити для чорнобильців до нової зими?

Київ — Харків — Вільча — Київ.

Василь БЕРЕЗОВСЬКИЙ, журналіст

«Олена» була першою...

Але що не кажи, а море... воно завжди таїло у собі сюрпризи. Одним з них була для мене зустріч з генеральним директором приватної судноплавної компанії НІЕСКО Юрієм Івановичем Тимощенковим.

Розмова, почавшись зі справ прозаїчних і житейських, як-от: море й суша, Туреччина і Кіпр, Сицилія й Рим,— набула форми розширеного монологу, який я міг би визначити просто — про море, час і себе.

Спочатку кілька слів про самого Юрія Тимощенкова.

Випускник Херсонського мореплавного училища. Працював на «Франку», «Вірменії», «Максимі Горькому» — від посади інспектора до начальника відділу боротьби з контрабандою Миколаївської митниці. І ось нині...

— Знаєте, з яким здивуванням чотири роки тому дивилися на мене, коли я йшов з полковницької посади? Але, готуючись до четвертої річниці, можу точно сказати: шлях вибрав правильний.

У солідному офісі Юрій Іванович без тіні помпезності згадує, як починали.

— У 90-му орендували одне судно в Біломор-Онезькому пароплавстві. Пізніше пароплавство, тоді бідне, погодилося віддати нам два дуже старих судна, які потребували ремонту. Так ми одержали «Балтійський-44», перейменований пізніше, після капремонту, на «Олену», яка вдало ходить по Середземному морю. До речі, про моря й береги Середземномор'я. Не одразу повірили в молоду українську судноплавну компанію. Десять днів протримали в італійському порту... Сьогодні вже шість суден успішно працюють у цих морях.

Уявляю, як непросто бути, по суті, одному у відкритій стихії морських і портових пристрастей. Не втратити свого престижу й не дати скривдити ані своїх людей, ані компанію загалом, не відчуваючи колишньої підтримки в особі торгпреда й консула.

Життя змусило виживати, а отже, багато чому вчитися й ще — довіряти людям.

— Знаєте, спочатку я підбирав профі. Й почалися махінації з валютою на фрахті, з металом на ремонті. Але оскільки я фахівець розкрутки фактів у зворотному напрямку, то швидко спекався від таких людей. І на їхнє місце брав друзів, у яких вірив і яким безмежно довіряю й тепер. Адже як у валюті, так і в карбованцях щодня проходять суми дуже солідні. А я — часто за кордоном. Хоча, правда, більше 14 днів ніколи не витримую.

Приємно слухати сміх людини, спокійної за майбутнє своє й своїх дітей, не зв'язаної ідеологічними догмами, а тільки справою з партнерами у всьому світі. Але мимоволі вийшли ми на іншу тему. І навіщо вам, забезпеченій людині, це треба? — спитав один респектабельний чоловік на зборах виборців, коли вчительський і батьківський колективи школи № 50 висували Юрія Івановича кандидатом у депутати обласної Ради. Й справді, навіщо?

— Ви знаєте, дуже не хотілося б залишати країну. Повірте, я щиро хочу жити заможно й серед багатих людей. І віддаю сьогодні багато часу стратегії розвитку регіону. Адже, маючи досвід роботи, я міг би плідно працювати у транспортній комісії чи комісії з зовнішньоекономічних зв'язків. Мені щодня доводиться продиратися крізь чиновницькі рогатки.

Подивімося хоча б на Миколаїв — унікальне місто: три велетні суднобудівних заводи, чотири порти — такого немає ніде на нашому узбережжі. Й гріх не мати сильного флоту (який зможе допомогти й сільському господарству).

І раптом розмова перейшла на найвічнішу з вічних тему — жіночу. Виявилося, що перший заступник в Юрія Івановича — Ганна Никифорова, до речі, інженер-хімік, веде у НІЕСКО економіку, фінанси, замикає на собі фрахтовий і експлуатаційний відділи.

— На її плечах лежить усе листування, вибивання грошей. Адже якщо у Бейруті чи Порт-Саїді капітан відкрив трюми, не одержавши гроші за фрахт готівкою, то гроші вже точно не побачимо. Ось цим вибиванням грошей і займаються в мене жінки. Одне слово, так би не зміг відстоювати свої права. У цій справі вони в мене по-доброму «зубаті». І я щоразу, коли збираємося разом на якомусь святі, думаю з вдячністю про своїх колег.

Готуючись до розмови з Юрієм Івановичем, я помітив важливу деталь: в НІЕСКО не переходять на особистості — можуть круто розбиратися в ситуації, але питання розв'язуватимуть лише з позиції користі для всієї компанії. Гендиректор, він же Юрій Тимощенков, вміє мобілізувати на досягнення поставленої мети і себе й увесь колектив; коли мета ясна, дає можливості розкритися всім здібностям підлеглих: у винахідливості й спритності не обмежує. Цей новий підхід — такий не схожий на методи недавніх часів. Мабуть, тому, постійно перебуваючи в пошуку, не йде Юрій Іванович на створення пароплавства як статичної форми. Й не скупиться на задоволення соціальних потреб співробітників компанії. Купляє квартири, й зарплатні плавсклад одержує значно більше. І приходять уже перші випускники у компанію, як у тій казці, яку в нас полюбляють розповідати, про вірність японських робітників та службовців своїй фірмі. Варіант цієї казки, тільки вже з нашою, слов'янською, закваскою, мені й довелося побачити у Миколаєві.

Важко їм було? Так, і тепер не легко, але ж і результати разючі. Сьогодні Юрій Іванович шукає розуміння й підтримку в тих, хто міг би розв'язати проблему кредиту для купівлі нових суден, яких ще немає в Україні і які зможуть ходити в Індійському океані. І я не маю сумнівів, що люди такі знайдуться: й у колах банкірів, й в уряді.

Миколаїв.

Спорт

ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТИ

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 33 тур. **Торпедо — Шахтар.** 3:3. 6000. Ателькін, 15 (1:1), Матвєєв, 18 (1:2), Горобець, 51 (2:2), Онопко, 76, у власні ворота (3:2), Онопко, 87 (3:3). **Нива (Вінниця) — Кривбас. 0:1.** 6000. Ніченко, 70 (0:1). **Зоря-МАЛС — Чорноморець.** 1:4. 5500. Коробченко, 34, з пенальті (1:0), Жабченко, 38 (1:1), Гусейнов, 59 (1:2), Гусейнов, 72 (1:3), Єремєєв, 80 (1:4). На 18-й хв. Гусейнов не реалізував пенальті. **Волинь — Нива (Тернопіль).1:0.** 3500. Дикий, 76 (1:0). **Буковина — Таврія.** 1:2. 4000. Фурсов, 14 (0:1), Олійник, 70 (1:1), Шеметєв, 87 (1:2). **Темп — Кремінь.** 3:1. 8000. Т.Капанадзе, 16 (1:0), Т.Капанадзе, 53 (2:0), Аваков, 71 (3:0), Ковальчук,74 (3:1). **Верес — Карпати. 0:0.** 3500. **Металіст — Металург. 0:3.** 1500. Севідов, 35 (0:1), Севідов, 74 (0:2), Петрик, 80 (0:3). **Динамо — Дніпро. 2:0.** 5000. Мізін, 29, з пенальті (1:0), Шкапенко, 84 (2:0).

	В	Н	П	М	О
Динамо	22	10	1	59-20	54
Шахтар	19	9	5	59-30	47
Чорноморець	19	8	6	50-23	46
Карпати	16	8	9	36-28	40
Дніпро	15	9	9	50-34	39
Кривбас	13	8	12	25-26	34
Нива Тр	12	10	11	41-26	34
Таврія	12	10	11	41-34	34
Темп	12	8	13	38-36	32
Верес	10	12	11	32-35	32
Нива Вц	11	8	14	34-44	30
Волинь	9	12	12	28-30	30
Торпедо	9	10	14	26-36	28
Зоря-МАЛС	10	6	17	24-45	26
Металург	9	6	18	24-44	24
Кремінь	8	8	17	25-39	24
Буковина	7	6	20	25-48	20
Металіст	6	8	19	21-60	20

Хокей. Кубок Стенлі. **Фінальна** серія. Сьомий матч. «Нью-Йорк Рейнджерс» — «Ванкувер» — 3:2. Підсумок серії — 4:3.

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

AT&T прийшла всерйоз і надовго

На минулому тижні американська телекомунікаційна компанія AT&T сповістила про новий вид послуг для жителів України, завдяки якому зателефонувати діловим партнерам, родичам чи друзям у Сполучених Штатах буде легко і просто — послуга USA Direct (R) dlia Ukraini дає змогу зв'язатися з будь-яким абонентом у США через російськомовного оператора. Проте коли під час прес-конференції з нагоди відкриття нової послуги киянка Людмила Круш за лічені секунди з'єдналася з оператором по той бік океану, то оператор, почувши, що телефонують з України, чемно запитав, чи не бажає клієнтка перейти на український мову. Ще за кілька секунд Людмилу Крущ було з'єднано із нью-йоркською приятелькою. При цьому треба зауважити, що чути було набагато краще, ніж коли ми додзвонюємося до сусіднього райцентру.

Щоб скористатися із цієї послуги, треба лише набрати код 8-10012. Оператор відповість вам, запише номер та ім'я абонента, до якого ви телефонуєте, і з'єднає вас. Причому ці дзвінки можуть забезпечуватися на умовах «післяплати», що дає змогу відносити їх на рахунок того абонента у США, до якого ви дзвоните. Цей вид послуг особливо корисний для таких країн, де багато людей ще не мають телефонів у своїх домівках або не мають коштів заплатити за телефонний виклик.

Відкриваючи цю послугу, пан Дон Конгон, директор-розпорядник компанії AT&T у країнах Східної Європи та Північної Азії, з приємністю відзначив, що його компанія спільно з СП «УТЕЛ» виконали дуже важливу роботу — нова послуга допомагатиме долати мовний бар'єр і швидше з'єднуватися при помірних тарифах, що, безумовно, наблизить людей обох країн й дасть можливість їм отримувати потрібну інформацію і різні послуги будь-коли і будь-де. А різні послуги — це, зокрема, доступ до «Інформаційних послуг AT&T» (можна записати інформацію на одну хвилину й надіслати її в більш як 170 країн світу), доступ до розширеного факсу AT&T (можна надіслати факсимільну документацію в більш як 170 країн), доступ до «Служби телефонного довідника США» та інші.

Крім того, згідно з угодою про співробітництво між компанією AT&T та СП «УТЕЛ», мешканцям України пропонують ще дві послуги телефонного зв'язку зі США та іншими зарубіжними країнами: AT&T USA Direct (R) Service англійською мовою та AT&T World Connect (CM) Service. Перша послуга розрахована перш за все на американців, що подорожують, та американців, що живуть за кордоном, а друга поширена у 70 країнах, включаючи й Україну. Завдяки цій послузі є можливість телефонувати до будь-якої з цих 70 країн.

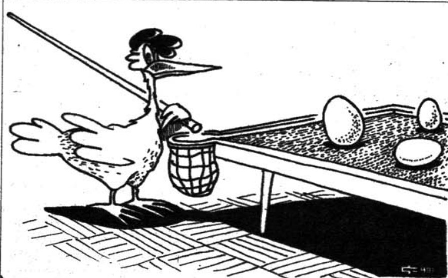
Як бачимо, AT&T прийшла в Україну всерйоз і надовго: сьогодні її інвестиції в Україну разом з іншими зарубіжними партнерами СП «УТЕЛ» становлять близько 100 мільйонів доларів. А починалося все з того, що в 1992 році дев'ять грузовиків, завантажених обладнанням зв'язку, покинули підприємство фірми AT&T в Голландії і рушили в Україну, де СП «УТЕЛ» починало роботу з налагодження міжнародних ліній зв'язку.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

БРОЙЛЕР — НЕ ГОРОБЕЦЬ

Дехто репетує: в Україні, мовляв, «завал»! В усьому. А я на це відповів би словами мойого онука: фігня! Неправда, тобто. Ось, наприклад, з горобцями — які питання? Плодяться, як і плодилися, купаються у піску, цвірінькають. І поголів'я не зменшується, незважаючи, як висловлюються господарники, на недоскональне законодавство.

Ах, горобців не їдять? Мається на увазі — люди. Правильно, поки що ні. Але це вже інша тема. Бо предмет нашої розмови не кулінарні рецепти, а кількість птиці. І навіть не стільки горобців, скільки, скажімо, бройлерів. Таких, отих тлустих — тушкованих, печених, смажених, копчених, у сметані і без...

Але не починайте активно ковтати слинку (принаймні — мешканці Рівненської області), бо бройлери — не горобці. Бройлер — така капосна птиця, що виводиться не під стріхою і навіть не під дахом колгоспної комори. Бройлер — птиця делікатна, любить тепло, вітаміни, хімічні добавки і, на відміну від горобця, потребує панських умов утримання. Багато хоче? Ну, зате як пахне!

Та ото ж. Горобців, як ми зазначили вище, на Рівненщині вистачає, чого не скажеш про бройлерів. Хоча перспектива вимальовувалася непогана: у Березнівському районі мали «виробляти» бройлерний молодняк, а у районі Радивилівському — доводити його, так би мовити, до кондиції — щоб ото його, тлустого, відразу в казан. Так думалося, а сталося інак. Птахорадгосп-племрепродуктор "Березнівський" створили, а в Радивилові птахофабрику не збудували, в результаті чого область одержала стовідсотковий пшик: дорогі племінні яйця березнівці змушені були продавати як звичайні харчові. Зазнаючи великих збитків.

— Крутимося, — каже директор "Березнівського" Степан Пилипович Осовський, — бо якось треба вижити, зберегти колектив. Мусимо на ходу змінювати профіль, переходити на «народні» кури, на прості. Розпочали переводити господарство на газове опалення — частина труб уже давно лежить у землі, а завершити почате ніяк — грошей немає. А потрібен усього якийсь мільярд...

...Бог, створюючи людину, передбачив, щоб вона добувала собі хліб у поті чола свого. Справді ж бо: не ростуть ковбаси на деревах і калачів на грядках не збираємо. Рибу треба зловити, бичка відгодувати, а до духмяного буханця — взагалі шлях довгенький. І до тушкованого бройлера — так само. Треба, отже, трішки напружитися. І районному, і обласному керівництву. І будуть люди пальчики облизувати, в тому числі і районне та обласне керівництво.

Рівненська область.

Леонід БРОВЧЕНКО, «Голос України»

МИТАРСТВА ТЬОТІ СОНІ

Тьотя Соня, або мадам Бойко-Абитболь — 68-річна проста французька жінка з міста Діжона, що у Франції. З Україною її пов'язують дві речі — українське походження (хоча сама вона народилася і виросла у Франції) та українські діти. Ті маленькі жителі нашої країни, які постраждали від страшного лихоліття — Чорнобильської катастрофи.

Мадам Бойко-Абитболь вже чотири роки працює у громадській асоціації «SOS», яка організовує оздоровлення дітей у французьких сім'ях. «SOS» сплачує страховку, половину витрат на дорогу. До того ж, малеча цілком перебуває на утриманні сім'ї, де проживає. Оскільки мадам Бойко-Абитболь добре володіє російською мовою, то на ній лежить основний тягар переговорів і листування з українською стороною.

Цього року, як і завжди, переговори між «SOS» і українськими громадськими організаціями розпочалися ще взимку. Але у травні вони зайшли в тупик. От тьотя Соня й прилетіла у Київ, бо серце її болить за кожну дитину, яка б мала оздоровитись у Франції.

Ой, скільки нового та досі небаченого й нечуваного вона відкрила для себе. Вона так і не зрозуміла, працює чи не працює в Україні міжнародний телефонний зв'язок, оскільки десятки факсограм, відправлених з Франції, чомусь так і «не дійшли до адресата». А може, то адресат несерйозний?

Репліка

Перебуваючи в Києві, тьотя Соня домоглася позитивного рішення від військового міністра Франції (про що є відповідна факсограма) про прийом наших літаків з дітьми на військовому аеродромі в Діжоні. А у нашому військовому відомстві їй порадили, щоб міністр оборони Франції звернувся з відповідним листом-проханням до нашого міністра... Хто ж має турбуватися про наших дітей? Невже військові Франції?

І взагалі чому оздоровленням дітей за кордоном у нас здебільшого займаються громадські об'єднання і організації? Чому держава однозначно не взяла цю справу до своїх рук? Чому прості французи мають більше душі до українських дітей, ніж деякі наші діячі від оздоровлення?

Мадам Бойко-Абитболь дивують звичаї деяких керівників дитячих груп, які беруть до Франції як близьких, так і далеких родичів віку далеко не дитячого. А французькій сім'ї, хоч не хоч, а доводиться їх утримувати. Французи гадали, що до них прийдуть діти людей бідних і середнього достатку. Слава Богу, багаті й за власним коштом можуть оздоровити своїх чад. І для цього їм зовсім не обов'язково залазити ще і до кишені не дуже багатих, але добрих сердцем французів. Тож уявіть собі середнього достатку діжонця, готового ділитися останнім з дитиною з України, якій батьки дають на кишенькові витрати більш як 500 доларів. Для французьких сімей — це зовсім не кишенькові гроші.

Тьоті Соні пояснюють, що то діти спонсорів, без допомоги яких не можна фінансувати поїздку до Франції. Але чому ж тоді і з батьків-неспонсорів вимагають 15 мільйонів карбованців? Де їх взяти колгоспникам з Народичів, Лугин, переселенцям з Чорнобиля?

На жаль, не діставши відповіді на свої запитання, тьотя Соня була змушена терміново повернутися до Франції. У неї померла 93-річна мама. Поїздка перших 118 дітей, призначена на 28 травня, зірвалася...

А французи подейкують, що тепер багато дітей-страждальців з'явилося у Югославії. Там війна, там гинуть їхні батьки, а дітям потрібні увага та піклування. Звичайно, по-людськи жаль і югославських дітей-сиріт. Проте свої ж рідніші...

Іван КАЛИНИЧЕНКО, «Голос України»

Насіння соняшнику як валюта

Хлібороби Херсонщини нагромаджують запас пального для проведення жнив. Роблять вони це з допомогою посередницьких фірм як своїх, так і зарубіжних. В обмін на насіння соняшнику, яке тепер виступає як замінник карбованця і навіть валюти, завозиться дизельне пальне.

Це насіння треба ще зібрати, але вже зараз у господарських структурах області розписано призначення кожної тонни з майбутнього урожаю. Десять відсотків продукції буде перероблено на олію, п'ять — одержать селяни як натуроплату, решту — поділять між собою держава і комерційні структури. Зрозуміло, що більше візьме той, хто зараз забезпечує землеробів пальним. З огляду на наші нинішні ціни бартер загалом вигідний. Ну а бізнесмени, враховуючи нормальні світові ціни, очікують на солідний «навар». Під соняшником нині зайнято рекордну площу — 132 тисячі гектарів. Це на 23,5 тисячі більше, ніж було торік.

Херсон.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Халатність обернулася трагедією

Ще не встигли одужати від отруєння пестицидами жінки-полільниці з села Тубільці Черкаського району, як в обласну лікарню знову привезли потерпілих. На цей раз жертвами горе-агрономів стало одинадцятеро буряківниць з колгоспу імені Леніна Катеринопільського району. Причина отруєння та, що й попередня: обробивши посіви гороху сильнодіючим препаратом — амідною сіллю, керівники господарства не попередили про це сусідів. Навіть не виставили попереджувальних знаків, хоч стручки молодого гороху манять до себе дітлахів.

Халатність і недбальство керівних осіб обернулися трагедією. Невже вона так нікого і нічого не навчить? У селах люди гірко жартують, що нині праця на оброблених пестицидами полях прирівнюється за ризиком до праці шахтарів...

Черкаська область.

Володимир ДУПАК, «Голос України»

По чисте повітря... на автомобілях

Таких змагань, мабуть, немає ніде у світі. Якось не зовсім в'яжеться «засіб для пересування» з екологічною чистотою. А в Запоріжжі торік знайшлися ініціатори, які взялися за організацію незвичних для нашої країни змагань. Не зовсім звичною була саме мета авторалі — пропаганда екологічно безпечного, економічного та надійного автомобіля. Задля цього учасникам дозволили використовувати будь-які пристрої, що знижують токсичність вихлопу та заощаджують пальне. Тому й назвали авторалі «Чисте повітря».

19 червня «Чисте повітря» стартує вдруге. Його маршрут від Запоріжжя проляже через Дніпропетровськ, Харків, Донецьк, Мелітополь, Арабатську стрілку, Крим. Усього учасникам належить подолати 2500 кілометрів. До речі, в змаганнях поряд з професіоналами беруть участь і автолюбителі.

Організували їх Запорізька облдержадміністрація та приватна фірма «Екіпаж-5». Генеральним спонсором стало виробниче об'єднання «АвтоЗАЗ», честь якого захищатиме заводська команда на трьох машинах. Один із екіпажів уперше виступатиме на новій моделі «Таврії» — ЗАЗ-1105, серійний випуск якої розпочався.

Головними конкурентами запоріжців стануть, найшвидше, ралісти ДАІ УВС Криму на чолі з переможцем минулорічних змагань Василем Шагіним. Цього разу команда кримчан виступить на двох «Таврія» та «Мерседесі».

Свою участь у «Чистому повітрі» підтвердила і південнокорейська фірма «Даеву мотор». Її офіційний представник — запорізька корпорація «Плутон» — один із головних спонсорів ралі, отримала спеціально для гонки автомобіль «ЕСПЕРО-2000».

Запоріжжя.

Олена ЧМИР, кандидат економічних наук

Ідея ВЕЗ не нова, але їй потрібна система

Кризова ситуація в економіці країни спонукає до пошуків нетрадиційних рішень, котрі могли б ефективно впливати на поточні процеси, реформувати господарство. У цьому розумінні увага до вільних економічних зон цілком пояснення. Тим більше, що світовий досвід свідчить про неоднозначну результативність цих утворень, різний вплив на економіку окремих територій (земель, штатів, провінцій) і всього господарства країни.

У ряді держав створення вільних зон було підпорядковане курсові на пріоритетний розвиток експортних або імпортозамінних виробництв. Це дало можливість не лише сформувати якісно новий господарський комплекс і провести структурну перебудову, а й стало поштовхом прискореного економічного зростання. Приклад цього — держави Південно-Східної Азії, що їх нині іменують новими індустріальними країнами, або «азіатськими драконами».

Держави, що входять до першого десятка найрозвиненіших країн світу і традиційно належать до промислово розвинених, також використовують у своїй практиці вільні економічні зони. Цілі, що їх вони при цьому мають на меті, найрізноманітніші: сприяння внутрішньому виробництву і зайнятості, створення нових робочих місць, раціоналізація внутрішньоекономічного обміну та кооперації виробництва і т.ін.

Експериментують у цьому напрямі й колишні соціалістичні країни, які нині здійснюють комплекс ринкових реформ.

А загалом не менш як 84 держави, що мають неоднорідну економічну систему, використовують у своїй господарській практиці механізм вільних економічних зон. Хронологічно цей процес найчіткіше проявляється з кінця 50-х — початку 60-х років нинішнього століття, а пік активності припадає на 80-ті—90-ті роки.

ПОГЛЯНЬМО тепер, яка ситуація в Україні. У жовтні 1992 року Верховна Рада прийняла Закон «Про загальні принципи створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон». Практично це була реакція на питання, що давно і не спокволу постає, про можливість, припустимість і відповідний дозвіл створення вільних, спеціальних, особливих підприємницьких та аналогічних їм зон економічної активності.

Пропозиції про заснування окремих ВЕЗ у вигляді неоформлених заявок чи пухлих томів відповідних обгрунтувань надходили до Кабінету міністрів, Верховної Ради та Президента від найрізноманітніших ініціаторів: обласних і районних Рад народних депутатів Закарпатської, Одеської, Чернівецької, Донецької, Чернігівської, Дніпропетровської, Харківської областей і Республіки Крим (в тому числі Керч і Севастополь), починаючи з 1989 року.

Прийняття такого, і дуже серйозного для економічного та політичного розвитку країни, рішення, у свою чергу, вимагало чітких юридичних норм. Тому довго обговорюваний і нарешті прийнятий закон охопив передовсім процедуру створення ВЕЗ на території України. Водночас практичні питання формування і діяльності зон не дістали належного розвитку. Це створює широкі можливості для творчості та ініціативи і одночасно — нові проблеми.

Добре, що березневою постановою Кабінету міністрів (№ 167) затверджено концепцію створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні. Отже, стає зрозумілою загальнодержавна програма створення ВЕЗ, її мета, завдання, основні принципи, а також стратегія розвитку, послідовність формування, принципи розміщення, спеціалізація, пріоритети.

ОДНАК залишається нез'ясованою низка ключових позицій та підходів, які гальмують практичні дії щодо заснування перших у нашій країні вільних економічних зон. У чому ж суть цих проблем?

Використовуючи нагромаджені знання про вільні економічні зони, інформацію про найбільш пророблені проекти заснування ВЕЗ, що надійшли для розгляду до Кабінету міністрів і Верховної Ради, спробуймо оцінити їхні переваги й недоліки, причини їх неприйняття. Це дасть можливість скоригувати підходи до проблем ВЕЗ.

Отже, за недоліки пропонованих різними регіонами України проектів, без сумніву, слід вважати таке. 1. Бажання поширити статус ВЕЗ на великі території, у тому числі цілі адміністративні райони, міста і області. 2. Формування зон багатофункціональної спрямованості. 3. Невизначеність характеру взаємодії зони з рештою економіки країни та складнощі, пов'язані з налагодженням митного контролю на внутрішніх кордонах зони. 4. Потреба в залученні значних сум бюджетного фінансування на тривалий термін. 5. Невиправдана спроба розв'язання за допомогою ВЕЗ політичних та національно-культурних проблем.

Так, багато які з проектів передбачають поширення режиму зони на велику за своєю площею територію. Однозначно говорити про правомірність чи неправомірність такого розв'язання не можна.

У світі відомі приклади створення ВЕЗ на значних територіях. Однак, керуючись інтересами країни, потребою в досягненні максимального соціально-економічного ефекту, як експериментальні, перші вільні економічні зони все ж створювали на невеликих за площею чи малозаселених територіях. Окрім переваг вищої керованості та гнучкості нових структур, це давало можливість ефективно обмежити сферу поширення негативних соціально-економічних результатів.

Більшість пропозицій про створення ВЕЗ в Україні зводиться до формування комплексних торгово-виробничих зон багатогалузевої спрямованості. Теоретично це припустиме, однак за сьогоднішніх умов практично неможливе. Немає сенсу тут уточнювати, яка нинішня соціально-економічна ситуація. Тому створювати цілком нову для нашого господарського механізму територіальну структуру, починаючи від найскладнішої її модифікації, невиправдано.

У ряді випадків викликають сумніви розрахунки щодо фінансового забезпечення ВЕЗ: з одного боку, вимоги довгочасних бюджетних кредитів, податкових «канікул» і значних централізованих капіталовкладень, з другого — очікування масового припливу іноземних інвестицій.

НА додаток до сказаного вочевидь невиправданою є спроба аргументувати формування вільної економічної зони будь-якого з можливих типів потребою розв'язання політичних і національно-культурних проблем. Щодо цього мають використовувати інші методи. Хоча не можна не відзначити, що за умов економічного розквіту національно-культурні проблеми в свідомості громадян, зайнятих на виробництві та власним бізнесом, як правило, відходять на другий план.

А стосовно думки, котра побутує в деяких колах, про те, що «сама ідея ВЕЗ не сприймається народом», то це далеко не так. Як засвідчують соціологічні дослідження, більша частина населення готова до змін і відповідальності за результати власної роботи. Крім того, проведені в регіонах-ініціаторах референдуми підтвердили волю більшості виборців до заснування вільної економічної зони на своїй території.

Перелічені недоліки жодною мірою не перекреслюють ідею ВЕЗ. Навпаки, активне підштовхування владних структур і суспільної свідомості до прийняття позитивного рішення про заснування ВЕЗ потребує глибокого знання питання і виваженості позицій.

ОТЖЕ, є підстави для таких висновків. По-перше, пропозиції про заснування зон — ініціатива, що заслуговує на увагу, цілком вчасна, об'єктивно обгрунтована станом економіки окремих регіонів і України в цілому. По-друге, її реалізація дасть можливість з найменшими затратами створити умови для розвитку підприємницьких структур і підвищення їхньої інвестиційної активності, спростити режим зовнішньоекономічної діяльності, що сприятиме зростанню зовнішньоторговельного обороту і дозволить реалізувати можливості прикордонного співробітництва, більш ефективно використовувати наявні виробничі потужності, комунікації, усталені торгово-економічні зв'язки, природно-ресурсний потенціал. По-третє, дасть можливість відпрацювати на практиці новий господарський механізм, забезпечить полегшений режим прикордонної торгівлі та виробничої кооперації, що склалася в суміжних державах.

Однак реалізація проектів заснування ВЕЗ потребує системного, державного підходу. Це означає, що її треба здійснювати в рамках єдиної програми створення в Україні вільних економічних зон, практично розвиваючи її.

Олена ЧМИР — старший науковий співробітник відділу проблем регіонального розвитку Науково-дослідного економічного інституту Міністерства економіки України. Працює над дослідженням проблем, пов'язаних з теорією і практикою формування і розвитку спеціальних (вільних) економічних зон. Усім, хто зацікавлений у результатах цих досліджень і може посприяти у видавничій діяльності, повідомляємо, що О. Чмир завершила роботу над монографією, в якій найповніше висвітлено світовий досвід, теорію і практику функціонування вільних економічних зон.

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України»

У сусідів

ЇХ ЄДНАЄ ПРАГМАТИЗМ І МОЛОДІСТЬ

Такий політичний дует став несподіванкою не тільки для поляків, а й для «бабусі Європи», яка багато вже пережила на своєму віку. 34-річний новообраний глава уряду Польщі Вальдемар Павляк портфель свого прес- секретаря віддав 23-річній студентці Краківської сільськогосподарської академії, першій польській красуні — переможниці конкурсу «Міс Польща-92» Еві Вахович. Преса жваво коментувала цю, варту сенсації, подію. Подейкували, що це далекоглядний розрахунок молодого прагматичного і амбіційного політика, який формує команду «нової хвилі» на десятиліття вперед. Спостерігачі «обмацували» з усіх боків перемогу лівих сил у парламенті країни і водночас зазначали, що новий глава кабінету прагне нестандартними кроками здобути імідж польського Білла Клінтона.

Перші півроку співробітництва цих двох людей засвідчили, що вони вміють працювати злагоджено і ефективно. Обоє стверджують, що успіх — передовсім результат наполегливості. А цьому вони добре навчилися в селі..

Вальдемар ПАВЛЯК:

«Іти вперед — без шоку і скоку»

Він володіє фермою і 17 гектарами землі в районі Пацина неподалік Плоцька. Народився 5 листопада 1959 року у селі Модель у Плоцькому воєводстві. Під час відомих подій у Польщі в 1981 році був членом нелегального «Незалежного союзу студентів», де опановував перші ази політичної боротьби. У 1983 році закінчив автомеханічний факультет політехнічного інституту у Варшаві. Ще з 1985 року член селянської партії (з 1991 року — Польська селянська партія — ПСП). Від цього політичного угруповання у 1989 році

став депутатом сейму. У червні 1991 року очолив ПСП. Головою Ради міністрів Польщі став у жовтні минулого року. Якщо має вільну хвилину, то намагається побути більше в сім'ї з дітьми.

— Пане Прем'єре, нині в Україні дехто вважає, що економічні реформи треба проводити рішуче і при цьому згадують польський досвід. Такий шлях вимагає значного «затягування пасків». Водночас представники лівих сил ратують за соціальний захист, поступовість, державне регулювання. Проте часто стається так, що грошей на соціальні програми не вистачає. Якої тактики дотримується уряд, що його ви очолюєте?

— У Польщі ми маємо великий досвід економічних перетворень. Випробовували усілякі підходи. Проте, хочу наголосити, що йти вперед можна без шоку і скоку, зміни мають відбуватися еволюційно. Я можу порівняти це з процесом у землеробстві. Там треба все робити без поспіху, добре підготувавшись і нічого не підганяючи. Наш уряд працює на трьох засадах: еволюційність реформ, залучення до них широких прошарків суспільства і раціональне використання ресурсів та раціоналізаторство.

— Складається враження, що українсько-польські відносини потребують нині певного поштовху для інтенсивнішого розвитку. Це своєрідне затишшя зумовлене внутрішньополітичними проблемами в наших країнах чи владні структури десь недопрацьовують?

— Народи нашого регіону переживають особливий період розвитку. Вони відшукують своє місце в Європі. Наші прагнення багато в чому схожі. І розвиток співпраці між Польщею та Україною слугував би доброю складовою прогресу в усьому регіоні. На урядовому рівні треба творити такі інституції, щоб співробітництво було динамічним. Після того як у вашій державі буде затверджено нового главу уряду, я матиму можливість безпосередньо обговорити всі назрілі питання. Адже часто складається парадоксальна ситуація. Наприклад те, що наші підприємці змушені вести справи через треті банки. Як то кажуть, нащо десь ходити далеко, якщо географія двох сусідів проста. Отож важливим елементом економічного співробітництва є створення ефективної фінансової системи. Щоб краще вести справи, можна розробити спеціальний торговельний протокол, який охоплював би першочергові важливі групи товарів для України та Польщі і свідчив про урядові гарантії. Потребуємо розвитку технічної інфраструктури, наприклад транспорту. Хочу тут згадати про залізничну лінію Київ — Варшава та автостраду від Вроцлава через Краків і Львів до Києва. Така автомагістраль відігравала б роль осі Схід — Захід.

— Як ви оцінюєте нині наші політичні відносини?

— Думаю, на політичному грунті порозуміння ми вже дійшли. Про це свідчать і результати зустрічей Президентів двох країн. Деякі складнощі були, коли в зв'язку з новими реаліями не всі наші ініціативи збігалися. Проте ці розбіжності природно зумовлені трохи різним становищем Польщі та України. Водночас у головному ми завжди були партнерами.

— Нині багато є проектів щодо забезпечення стабільності в регіоні Центрально-Східної Європи. Що, на вашу думку, насамперед важливе для наших народів, які будують своє майбутнє і могли б висувати спільні ініціативи не тільки у політичній площині, а й економіки, екології, тощо?

— У цьому плані я добре розумію проблему економічної безпеки України і знаю, що ви залежите від імпорту енергоносіїв. Польща у кращому становищі, бо має можливість одержання енергії з багатьох джерел. Проте питання стабільності у нашому регіоні треба розглядати в дуже широкому контексті. Перед країнами континенту стоїть завдання за найскрутніших ситуацій розв'язувати проблеми за столом переговорів, щоб не повторився гіркий досвід війни на Балканах. Ми повинні поважати суверенітет і непорушність кордонів кожної країни. Якщо ми стали на стежку демократії, то мусимо в демократичний спосіб розв'язувати проблеми. І при цьому важливо дбати за економічний стан. За цих умов досягнемо суспільної рівноваги і стабільності в регіоні. На мою думку, нині не конче будувати якихось блоків, а треба активно розвивати двосторонні контакти, і це приведе до успішної співпраці усіх. На початку року ми проголосили це в ініціативі «Партнерство заради розвитку».

— Мати передбачуваного і прогнозованого партнера у міжнародних відносинах, це, кажуть, вже половина успіху. Проте у деяких країнах процеси відбуваються дуже бурхливо, і може статися так, що одного ранку ми прокинемося, а десь у сусідів прийдуть до влади ті, хто сповідує фашистську ідеологію. Чи не треба вже нині запобігати такому розвиткові подій?

— Те, що відбувається нині, не написане в жодному підручнику. І для частини людей, і окремих політиків потрібен час, щоб призвичаїтися до нових реалій і зрозуміти, що хід історії не повернеш назад. Ми маємо уважно ставитися до процесів в інших країнах. Але, я думаю, що складнощі епохи не становлять загрози для демократії у наших країнах. Запорукою цьому є також польсько-українська співпраця.

Ева ВАХОВИЧ:

«Політика, як перший поцілунок...»

Вона займається дельтапланеризмом, автоспортом, любить грати у великий теніс, володіє кількома іноземними мовами. Нині перебуває в академвідпустці, але все ж таки планує закінчити сільськогосподарську академію у Кракові, де вивчає технологію виробництва продуктів харчування. Серед її досягнень — перша красуня країни, четверте місце на конкурсі «Міс Уорлд». Зріст 174 сантиметри. На думку начальника Управління справами польського уряду Міхала Стронка, їй легко налагоджувати контакт з журналістами. Вона підкреслює, що дуже любить село. І це зрозуміло, бо її шеф — прем'єр, очолює Польську селянську партію.

— Чи пам'ятаєте свій перший поцілунок, пані Вахович?

— Звичайно. Це було в третьому класі середньої школи під час подорожі до курортного містечка Криниця.

— Для вас політика просто розвага...

— Аж ніяк. Політика як той перший поцілунок: раз спробуєш, і знову якось дивно тягне. Проте не варто забувати, що не можна «цілуватися» довго, треба знати, коли зупинитися.

— Яка була реакція Президента Валенси, коли він дізнався про ваше призначення?

— Він сказав, що не знає, чи Польщі буде так добре, але те, що буде гарно, — впевнений.

— Що є головним принципом вашої роботи як прес- секретаря глави уряду Польщі?

— Це моє сумління, совість. Бо я працюю не просто разом з прем'єром, а заради справи та інтересів моєї країни.

— Чи значить це, що через 5 —10 років Ева Вахович може висунути свою кандидатуру на президентських виборах?

— Не кажу — ні.

— Дівчина з невеликого польського села дійшла босими ногами до Варшави. Так кажуть про вас у народі.

— Таким чином я намагаюся торувати дорогу іншим дівчатам. Подаю приклад, щоб вони не боялися труднощів, ризикували і розуміли, що ми зовсім не гірші за чоловіків.

— Трохи про ту дівчину з невеликого села...

— Я просто щаслива людина, бо не пам'ятаю власних снів.

— Щасливі завжди мають багато мрій...

— Про це не можна розповісти словами. Я хотіла б когось зробити щасливим і завжди боюся завдати комусь болі.

— Що є для вас гроші?

— Однозначно відповісти напевне не зможу. Але знаю, що це не найважливіше в житті. Свого часу, коли я була «міс», я заробила багато грошей, які віддала на дитячі будинки. Я проводила добродійні акції, і ми назбирали більш як 2 мільярди злотих (200 тисяч доларів. Ред).

— Що постає за вашою долею: випадок, меценат, своя команда?

— Виховання, яке дали мені батьки. Вони мене навчили усьому і створили сприятливі умови для розвитку.

— Чи ви переконана патріотка, як дехто вважає?

— Я полька від народження. Разом з тим мої предки з материнського боку литовці, а виросла я на Лемковині. Я дуже люблю лемківську культуру, брала участь у щорічних святах лемків «Ватра». Дуже ціную цей народ за те, як вони вміють любити свої гори, про них думати і співати.

— Чи відвідуєте ви дискотеки? Чи не заважає урядовий портфель?

— Для розваг бракує часу. Відтоді, як стала прес-секретарем, мене ніхто не запрошує до танцю. Правда, одного разу хлопець запросив мене танцювати, бо не впізнав. Але як роздивився, то наш танок закінчився передчасно.

— Якщо коханий чоловік сказав би: не потрібна тобі, Ево, політика. Чи погодилися б піти з нинішньої посади?

— Щоразу, коли я виконую якусь важливу справу, то відчуваю велику відповідальність. Роблю це — до кінця і якомога краще. Та й чоловік, який мене любив би, такого не вимагав. Я хотіла б мати міцну сім'ю і будинок, наповнений дітьми, радістю і сміхом...

— А також плюс політика...

— Ні в якому разі. Приватне життя і роботу завжди треба розділяти.

Вальдемар Павляк і Ева Вахович представляють молоді інтелектуальні сили Європи. Саме від них, значною мірою, залежатиме, яким буде європейський порядок на початку третього тисячоліття. Нині вони формують для цього міцну основу.

Київ — Краків — Варшава — Київ.

Завтра — одне з найсвітліших свят православних християн — день Святої П'ятидесятниці

Людмила БАРАНЕВИЧ, «Голос України».

«ОЙ ЗАВ'Ю ВІНКИ ДА НА ВСІ СВЯТКИ»

У народі його ще називають Зеленим, Днем святої тройці... Саме у день 8-ої неділі по Пасці відбулася знаменна подія в історії християнства — сошестя Святого Духа на апостолів, вірних учнів Ісуса Христа, проповідників його святого вчення. Відтоді Дух Божий і залишився в Христовій Церкві, яка віруючу людину веде до спасіння душі. Тож Тройцю відзначають урочисто, радісно. Тим більше, що справді вже надворі — літо, земля, вкрита зіллям і квітом, дихає благодаттю. А до настання Тройці селянин до погоди ставився обережно. Відоме прислів'я: «До Святого Духа держись кожуха» й нам може пояснити до деякої міри природу сьогоднішніх дощів, незатишшя... Та, власне, згадавши старий календар, пересвідчуємося, що лише завтра, 19 червня, за старим стилем — 5 червня, отож літо, — Свята Тройця!

Кожен може пригадати із свого дитинства чарівні епізоди відзначення Тройці. Урочисту проходолу церкви, де йде служба, радість клечання. У різних регіонах України для цього використовували найрізноманітнішу зелень: свіже гілля, квіти, чебрець, аїр, осоку, м'яту, любисток тощо. А на підлогу обов'язково стелили скошену траву. Її пахощі й досі бентежать... Думаючи про вічність, людина долучалася до природи, ставилася до неї трепетношанобливо, обережно. Ніколи не брала зайвого, а якщо й брала, то борг обов'язково відшкодовувала. Мабуть, тому наші предки були багато сильніші за нас духовно й фізично.

Про ті чудові клечальні, Зелені свята в народі існує чимало зворушливих легенд, переказів. Особливо — про русалок та мавок. Наприклад, готуючись до Тройці, дівчата не виходять у поле чи ліс поодинці, щоб «мавки не залоскотали». Дуже боялися цих істот у Зелений четвер. Щоб їх не прогнівити, дівчата й жінки цього дня навіть не працювали. До речі, вважалося, що русалками стають утоплені або дівчата, котрі вмерли нехрещеними. Ця порода русалок, як зазначає Микола Маркевич, і називається мавками.

У Зелену суботу наші предки поминали тих, хто пропав безвісти, а також самогубців.

А ще клечальний, Зелений тиждень подарував нашій культурі невиданої краси фольклор — народні пісні, танці. Вони увійшли золотим фондом в історію народу.

«УКРАЇНА — ВКРАЇНА — КРАЇНА — так віддавна Край рідний зовуть»

Поет з болю народного, з маминої пісні, із степової вранішньої роси, — Олекса Різників (Різниченко) пройшов трагічний шлях двічі репресованого у роки брежнєвської сваволі. Перше його ув'язнення випало на початок 60-х років, друге — на початок 80-х. У збірці «Терновий вогонь», що вийшла друком у видавництві «Український письменник» торік, поет умістив, окрім віршів, публіцистичну сповідь під промовистою назвою «Я винен тим, що українець». Власне, за любов до рідної землі й був жорстоко покараний. Проте витримав, духовно переміг і залишився Людиною, Поетом.

Олекса Різників живе в своєму рідному Первомайську на Миколаївщині. Пише прекрасні вірші, займається громадською роботою, співробітничає в місцевій пресі.

Олекса РІЗНИКІВ

Дозріла гроза

Вітер струшує з хмари дозрілі громи
і нагорта,
громадить на грома громище.
Навесні в небесах достигають вони,
Як червоні черешні,
чи сливи, чи вишні.
Гей, як котяться долу —
мов яблука з віт!
А падуть —
кавунами, і тріснуть, упавши.
Затремтять небеса, захитається світ,
І луна буде жить,
невтишима, як завше.
Блискавки — колоски, що їх буря стина?
Чи то змолені, зломлені хмарині руки?
А краплини дощу — чи то обсип зерна?
Чи рясний сльозопад від розпуки
чорно-сизої хмари, з якої вітер пострушував усі громи,
залишивши їй пару підгрімків, ні на що не придатних...
І пливе обезгромлена хмара
кудись,
обезгромлена хмара,
окрадена хмара...
Сійся-родись,
сійся-родись,
пшениця і трави.

На самоспалення Олекси Гірника 22.01.78 р.

Невже
задармо стільки
серць горіло
До тебе
найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи
душу й тіло?!
І.Франко, «Мойсей».

Олексо, грішнику святий!
В тобі була не іскра Божа
а ватра! а вогонь жахкий!
Те полум'я святе і гоже
нас досі споплляти може
і буде. Й будить крізь роки.
Як ти Україну любив!
Як волі їй тобі кортіло!
Як ти поставити хотів
Не тільки Слово, але й діло
на осторожі нас, рабів.
Але — не ближнього ти вбив.
Себе самого.
За нас, рабів осспалих, стлілих
Ісус офірував лиш тіло,
а ти — і Душу погубив.
Олексо, грішнику святий,
молю, упавши на коліна,
тебе, щоб ти мені простив
мою ятріючу провину —
що я живий стою, а ти
сконав, зітлів за Україну...
Благаю Господа уклінно
малу можливість віднайти,
щоби твого гріха частину
мені вділити...
І простить.

Голодомор духу

Голодує наш дух. Бо змалечку
аж до старости нам жують,
пережоване — через марлечку,
крізь газеточку нам дають.
З'ївши Фрейда і Драгоманова, —
спорожняються. І в лайні
нас привчають шукати заново
зерна істини поживні.
Всіх тих терра бібла інкогніто,
перекритих, мов кисень, нам
не побачити, поки й здохнути,
смерть — то є за знання ціна.
Чи охота, чи неохота нам,
а вкидають воно само —
марксо-енгелівську блювотину,
стружку сталінську гриземо.
Про КУЛІШ ми лиш тільки
маримо,
ХАРЧУ! — каже Дух, вопія,
Хоч би кісточку Костомарова,
хоч би шкурку Шкурупія!
Нам черпають із Котляревського
лише юшку, а не із дна...
Хочу грушку стиглу Грушевського,
Винниченкового вина!
Голодує мій дух! І нишпорю
по усіх закапелках я:
може,
нишком з якоюсь книжкою —
не з відрижкою — стрінусь я.

Друге пришестя

Христос вродився не тоді,
коли його чимдуж чекали
і хмари саме закривали
раптове сяяння звізди.
А пастухи в ту ніч якраз
упившись, спали непробудно.
Як було ірдно, іудно!
Як гріх плекався напоказ!
Марія в простоті своїй
подумала, що Гаврила
вона не бачила — а снила,
і син байстрям здавався їй.
Коли ж хлоп'ям відвідав храм —
його взяли на облік зразу,
його ідеї за заразу
потрактувавши і за страм.
Його й назвали не Христом,
а чи Іваном чи Степаном.
І кожен хам йому був паном,
і кожна свастика — хрестом.
Він сам пішов в ученики
і поклонявся не Ісусу,
і чашу пригубити мусив
не ту, не з Божої руки.
Він, до розп'яття ідучи,
всі карти долі переплутав,
поцілувавши сам Іуду,
сам злегковаживши свій чин.
Його й не стали розпинать —
Він околів десь попідтинню,
Він розминувся з воскресінням
І звідки ж нам спасіння ждать?

Море

Вранці море заростає ковилою,
Пастись коней табуни
по ній пускаю.
Стисши гриву стригунця,
до водопою
я від спеки десь опівдні утікаю.
Летимо...
Гей, аж стеляться
по хвилях мої коні,
Копитами ковилу
та й приминають.
Вже і в милі, вже і піт стіка солоний —
водопою все немає і немає.
О, цей біг нестримний!
О, цей — в лице — солоний вітер!
Куди і доки?
Розтатакались копита до нечуть —
Щось непевне, неритмічне тчуть і тчуть,
простелились —
аж не видно з ковили.
Сиві гриви...
Сині коні...

Щоб свято залишилося вдома

У Києві триває І Міжнародний конкурс балету імені Сержа Лифаря. Репетиційні зали розписані за хвилинами. Побуваємо й ми за кулісами конкурсного життя. Слово — Тетяні Голяковій, солістці балету Національної опери України.

У дитинстві Тетяна була гімнасткою. Коли поїхала на першість України з художньої гімнастики, мама, танцівниця ансамблю імені П. Вірського, загадала: якщо переможеш — вступиш до хореографічного училища. Так і сталося. Тетяна вдячна своїм педагогам Тетяні Качаловій, Людмилі Сорочинській, Геннадію Баукіну, в театрі з нею другий рік працює Валентина Калиновська. У репертуарі — провідні партії в «Лускунчику», «Сплячій красуні», «Дон Кіхоті», «Білосніжці та семеро гномів», «Русалочці», «Різдвяній ночі». На міжнародному конкурсі учнів хореографічних училищ у Мінську Голякова отримала Гран-прі. Дипломант міжнародного конкурсу балету імені С. Дягілева у Москві.

«У житті» я не впізнала Тетяну відразу, на сцені вона ніби доросліша.

— Конкурси в житті балерини — це мета, потреба чи зайвий клопіт?

— Погоджуюсь з думкою, що для артиста найважливіше — спектакль, у якому виявляєш індивідуальність. Конкурси нерідко перетворюються немов на цирк — показати стрибки, оберти... Втім, для мене — це стимул триматися у добрій формі, показати себе світові.

— Що хотілося б станцювати в театрі?

— Одетту. А взагалі, у планах — робота, робота.

— Де?

— У своєму театрі. Тут мені близькі й стіни, й люди. Пропонували працювати за кордоном, але відмовилася. Не для мене це. Їздити на гастролі — так, але жити й працювати хочу вдома.

Юліана ШЕВЧУК.

На знімку: Тетяна ГОЛЯКОВА.

Завтра — День медичного працівника

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

Обираємо лікаря

У недужому суспільстві хворі не лише люди, хвора й сама медицина. Тривожні симптоми раз у раз попереджають про погіршення її стану. Крива температури рвучко скаче догори — від гарячкових пошуків ліків, обладнання, цегли для нового корпусу. Бракує... Втім, набагато простіше перелічити, чого не бракує нашій медицині. Це лише в пісні лунає так романтично: «Люди в білих халатах...» А до халатів, ой, скільки всього ще треба...

І все ж завтра свято. А в свято хочеться прислухатися не тільки до того, що болить, а й до того, що вселяє надію на одужання. Без цієї надії не виживемо ми, не виживе й наша охорона здоров'я. А вижити дуже хочеться...

В давнину один мудрець (між іншим, також мав відношення до охорони здоров'я), як і належить мудрецеві, дав розумну пораду. Зміст її приблизно такий: є хворий, хвороба і лікар. Якщо хворий підтримає хворобу — навіть найкращий лікар буде перед ними безпорадний. Якщо хворий підтримає лікаря — хвороба відступить. Хочете одужати — обирайте собі потрібного партнера.

Із святом, шановні люди в білих халатах! Одужуй, медицино! Пошли тобі Бог надійного партнера!

Аптека без черги...

За нинішньої скрути вельми не просто живеться і провізорам. Про те, як долають всі негаразди київські фармацевти, розповідає керуючий київським об'єднанням «Фармація» Анатолій БОЙКО.

— Столичні провізори роблять усе можливе, щоб допомогти стражденним. Одначе самого прагнення замало, особливо тоді, коли з болем і щемом у серці доводиться дивитися у вічі хворим, котрим не в змозі допомогти. Важко слухати докори пенсіонерів та інвалідів, для яких обмаль ліків.

Звісно, що цим людям ліки видають першочергово й за пільгами. Скажімо, інвалідам і учасникам війни, воїнам-афганцям, інвалідам-чорнобильцям та чорнобильцям другої категорії ліки видають безплатно, а інваліди праці чи загального захворювання першої та другої групи отримують ліки удвічі дешевше.

Зауважу, що міська держадміністрація певною мірою сприяє провізорам, виділяючи кошти на придбання ліків. Минулого й цього року було виділено кредит на суму понад 20 мільярдів карбованців, а також 1,4 млн доларів. Це уможливило закупівлю препаратів у державах Прибалтики, СНД, у європейських країнах: Данії, Бельгії, Болгарії, а також в Ізраїлі.

Цих асигнувань не вистачає для нормального забезпечення киян ліками. В аптеках, на жаль, ні з чого готувати різноманітні порошки або мікстури чи краплі. Бо, скажімо, щоб приготувати звичайнісінькі очні краплі, потрібно закупити в Бельгії препарат пілокарпін. На комерційні структури покладатися також не варто. Бо через них отримуємо лише готові ліки. Та й ціни такі кусючі, що аж очі на лоба вилазять... Одне слово, покладатися доводиться на самих себе. Отаке наше життя-буття, і хворим людям від того не легше.

— Анатолію Леонтійовичу, негаразди нашого життя, економічна скрута інтенсивно впливають на поширення серцево-судинних захворювань. Яке забезпечення таких хворих ліками?

— Кардіологічні та судинні недуги нині — найпоширеніші серед людських хвороб. Водночас стан хворих цими недугами погіршується від вкрай поганого харчування, а не лише за нестачі тих чи тих ліків. Від вчасного діагнозу лікаря та наявності потрібних препаратів залежить одужання пацієнта. Раніше, за централізованого розподілу, все завозили до столиці, й нікого не цікавило, як і де купуєте ліки чи медичне обладнання. За тих часів люди відшукували саме такі препарати, які, на їхній погляд, враз знімуть будь-яку недугу. А нині ліками пацієнти із серцево-судинними захворюваннями забезпечені на шістдесят відсотків. Особливо не вистачає препаратів нітрогрупи, судинних і гіпотензивних засобів. Обмаль валеріани, хоча маємо в достатку виготовленого на київських підприємствах валідолу та корвалолу. Київські фармацевти укладають прямі угоди з виробниками тих чи тих препаратів, а не через посередників або комерційні структури...

Свого часу несправедливо були забуті, а часом свідомо замовчувалися невігласами від медицини набутки української народної медицини та українських травознаїв. Отож чимало медиків і провізорів схильні до пошуків фітотерапевтичних засобів. Сьогодні серед медиків-кардіологів, як і отоларингологів, чимало напрямів, але цуратися методів лікування людини словом, рослинами, з допомогою мінералів і медичної астрології, дієтики не варто.

І все ж гомеопатичних аптек обмаль, а ліки потрібні дітям, хворим на діабет, а також недугами шлунково-кишкового тракту...

— Кілька місяців столичні медики відчайдушно боролися з дифтерією, траплялися й смертельні випадки. Не встигли позбутися одного лиха, як нависла загроза в захворюванні на сухоти. Що практично робиться, щоб допомогти хворим психотропними ліками?

— Скажу відверто, що ми вельми безпечні люди. Завше чогось вичікуємо, на щось сподіваємося. Тож вийшло, що під час спалаху дифтерії навіть сироватки достатньо не виявилося. Про підвищення захворюваності на сухоти знали й тому завчасно забезпечили столицю потрібними медикаментами для лікування і профілактики цієї хвороби.

Перед психічно хворими здорові люди завжди в боргу. Такі хворі особливі, та й лікувати їх не просто. Особливу скруту через недостатнє фінансування в забезпеченні ліками психотропної групи відчувають у Київському науково-виробничому об'єднанні «Психічне здоров'я».

Розмову вів Олександр СУГАК.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Людина має право не хворіти

На Рівненщині, у санаторії «Червона калина», проведено нараду-семінар фтизіатрів і пульмонологів України. Провідні спеціалісти з Міністерства охорони здоров'я, науковці, окремі головлікарі облтубдиспансерів виступили з доповідями і повідомленнями, проаналізували ситуацію із захворюваннями на туберкульоз (а кількість хворих на нього, на жаль, в Україні зростає). Учасники семінару ознайомилися з прекрасною лікувальною базою санаторію «Червона калина», намітили шляхи поліпшення протитуберкульозної допомоги населенню. У цій важливій справі, підкреслювалося, без допомоги держави не обійтися: громадянам України має бути гарантоване право на захист від захворювання на туберкульоз.

Світлана ПИСАРЕНКО, «Голос України»

Чи нам не потрібні «боги»?

Про медицину і залишковий принцип її фінансування вже сказано стільки, що, здається, ця залишковість вже нікого й не дивує й не тривожить: всі— і владні структури, і самі медики, і їхні пацієнти — до цього звикли. Єдині, хто ще на щось сподівається і не може уявити собі, що здоров'я і життя самої людини може бути чимось малоцінним для держави, — це студенти. Оці молоді, життєрадісні, завзяті, гамірливі «жовторотики» — студенти медучилища. Так от, вони прагнуть одержати знання, щоб опанувати ази древньої науки — медицини, зазирнути в потаємний світ людського організму, зрозуміти його,щоб допомагати, стати для когось «богом».

Як же вчать майбутніх «богів»? Про це ми довго говорили з директором Київського медичного училища №1 Миколою Васильовичем Трегубенком, який ось уже протягом десяти останніх років організовує це навчання. Мене буквально шокувала його інформація про те, що держава виділяє на ґеть усе лише третину коштів, потрібних для налагодження навчального процесу в медичному училищі. Решту — треба заробити. Де і як — владні структури не цікавить. А навчання одного студента, підраховано, обходиться принаймні 10—12 мільйонів карбованців на рік. От училище шукає і знаходить спонсорів. Хто такі? — запитала. Відповідь директора була надто дипломатична:«Ті, хто добре ставиться до охорони здоров'я». А я зрозуміла — до самого директора. Відійшли в минуле ті часи, коли училищу допомагали великі промислові підприємства Шевченківського та Жовтневого районів Києва, де розташовані пристосовані для навчання приміщення училища. Тепер велетні самі ледь ноги не протягують — заробляти доводиться тяжко. А от недержавні спонсори торік один 10 мільйонів пожертвував, другий — 20, а третій — аж 500 кинув.

— То ми за ці кошти добудували їдальню, організували пільгове харчування для студентів з багатодітних сімей, а також тих, де батьки-інваліди тощо.

Досі їдальні в училищі не було, і тому майбутні «боги» після двох років сухом'ятки разом з дипломами одержували гастробукет. Тепер, нарешті, директор задоволений — є їдальня. Микола Васильович розповів, що невеличким джерелом доходів училища є економічні заходи з поліпшення навчального процесу. Що це означає? Пропустив лекцію чи семінар без поважних причин — сплати і складай пропущене. Переекзаменування — так само. Тобто ринкові відносини — в дії! Крім того, торік близько трьох десятків абітурієнтів, котрі склали вступні екзамени на позитивні оцінки, але не проходили за конкурсом, сплативши на той час величенькі гроші — мільйон, ставали студентами. Позаплановими.

— А цього року,— каже директор,— плануємо скорочення прийому на 120 чоловік. І не тому, що наші випускники не потрібні чи ніхто не бажає вчитися у першому медичному,— ні, конкурс тут був торік 9 чоловік на місце. А тому, що надто «перенаселене» це училище. За нормами потрібно, щоб на кожного студента припадало не менш як по 20 кубічних метрів. А ми підрахували, склавши все, що маємо — приміщення на вулиці Мельникова, оцей гуртожиток, пристосований як навчальний корпус, по вулиці Блюхера, а також навчальні кімнати у лікарнях,— маємо на кожного студента лише 0,9 кубометра. Міністерство освіти здійснило атестацію навчальних закладів і має намір привести у відповідність кількість студентів з наявними для їхньої нормальної праці площами. Інакше студенти, перебуваючи в таких умовах, не застраховані від хвороб — астм, бронхітів, алергій, псування зору тощо.

Отже, гряде скорочення набору. Медсестри, лаборанти, фельдшери, інші спеціалісти потрібні, але їх нема де вчити. Тож напрошується запитання про перспективу. І Микола Васильович на нього відповів, але без надії на те, що перспектива ця близька. Є проект нового комплексу училища на 1920 студентів. Воно має розташуватися на Оболоні, по вулиці Богатирській, де три роки тому вже намили ділянку під будівництво. За цінами 1984 року (кошторисові — 10 років!) будівництво коштувало б 14,3 мільйона карбованців. За його проектом передбачено все потрібне для занять, спортивний комплекс, два гуртожитки тощо. Але — нема грошей! На «економічних заходах поліпшення навчального процесу» цей комплекс не збудувати. Так само й на залишковому принципі фінансування медицини та освіти. Держава стоїть осторонь проблеми. Мало того, перепідпорядкували училище — з республіканського бюджету зняли, на місцевий, київський, посадили. Все рухоме й нерухоме майно училища належить Фондові комунального майна Києва. Тепер думай: хто ж візьметься фінансувати будівництво нового комплексу?

Залишається, мабуть, шукати спонсорів — молодих, життєрадісних, завзятих, котрі, як і студенти медучилища, не можуть уявити собі, що здоров'я і життя людини може бути чимось малоцінним.

Перше медичне училище Києва має давню історію. Ось уже 154 роки виповнюється відтоді, як почалося його життя, як при Кирилівському монастирі, де був шпиталь, взяли на навчання 15 хлопчиків. Ними сповна опікувалася церква. А нинішніми, як це записано у законодавстві про освіту, має — держава.Чи нам не потрібні «боги»?

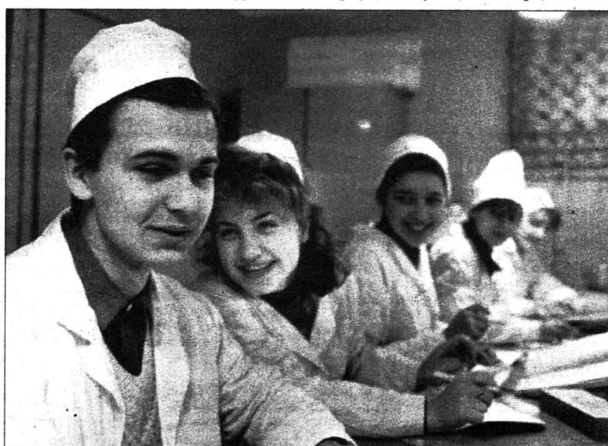

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Петро СТАНКЕВИЧ, *журналіст*

Футбол відкриває Америку

От і дочекалися прихильники футболу планети благословенної пори: учора в США матчем Німеччина — Болівія розпочався черговий чемпіонат світу. Шановний читачу, ви вже, мабуть, подивилися урочисту церемонію відкриття світового футбольного фестивалю, яка проходила в Чикаго. У ній мав взяти участь Президент США Білл Клінтон. Узагалі інтерес до цієї події з боку глав урядів, парламентаріїв, політичних діячів, вінценосних осіб величезний. Багато з них безпосередньо спостерігатимуть за подіями на трибунах стадіонів.

А як же в Сполучених Штатах реагують на чемпіонат, яка його популярність серед американців?

Шеф оргкомітету чемпіонату світу Алан Ротенбергер — наймогутніша людина у футбольному світі своєї країни — сказав журналістам: «Моїм завданням було поставити на ноги єдине і неповторне дійство, яке має назву чемпіонат світу, але при цьому я не футбольний чайник. У США протягом 80 років намагалися зробити європейський футбол популярним, однак мої попередники регулярно зазнавали поразки».

До речі, сам пан Ротенбергер лише три рази в житті грав у європейський футбол. Він навіть забив гол, щоправда, за допомогою живота. 45-річний уродженець Детройта несподівано для багатьох організував чудовий футбольний турнір у програмі Олімпійських ігор 1984 року в Лос-Анджелесі. Він не соромиться свого недостатнього розуміння футбольних тонкощів. «З моєї голови, — каже А.Ротенбергер, — не вилітають футбольні м'ячі, я просто бізнесмен». А фахівці до цього додають, що він — менеджер найвищого класу.

Громадськість планети, яка щиро вважала, що спортом № 1 на землі є футбол, була буквально шокована, коли дізналася з результатів опитування, проведеного 1991 року журналом SPORTS ILLUSTRATED, як мало в душах американських болільників займає соккер: гра мільйонів фігурувала в ньому на ... 25 місці. А відповідно до аналогічної акції, проведеної американцями в лютому нинішнього року, лише 25 відсотків респондентів взагалі знають, що чемпіонат світу, який мав пройти в їхній країні, має відношення саме до європейського футболу. Втім, американці люблять і вміють заробляти гроші. Тому єдиний аспект, що не тривожить організаторів чемпіонату світу, — це фінансовий бік заходу.

З документів оргкомітету дізнаємося, що половина доходної частини загального бюджету на проведення турніру в розмірі 1,5 мільярда доларів буде покрита за рахунок різних спонсорських та партнерських надходжень. Усього існує шість категорій спонсорів, партнерів та офіційних постачальників. Найвищий щабель тут посідає одинадцять мультинаціональних корпорацій, які заплатили за звання генерального спонсора від 10 до 20 мільйонів доларів. Левову пайку надходжень від цієї категорії фірм отримає ФІФА. Ось хто увійшов до цього досить закритого спонсорського клубу: CANON, COCA-COLA, ENERGIZER, FUJI FILM, GENERAL MOTORS, JVC, MASTERCARD, McDONALD'S, PHILIPS, SNICERS.

Схоже, що футбольна фієста у США може залишитися в історії як «чемпіонат великих проблем». Субтропічний клімат у шести з дев'яти міст, де проходитимуть матчі, середня денна температура плюс 35 градусів, вологість повітря 80 відсотків, незручний час, обраний для зустрічей, тривалі перельоти країною — все це дає підстави робити висновок, що учасників чекає нелегке життя.

Однак, попри все, інтерес до першості у світі величезний: багато болільників з усіх континентів вирушили до США, щоб стати безпосередніми свідками визначної події. А тим, хто залишився вдома, на допомогу прийде телебачення. 46000 станцій у 180 країнах світу організують величезну телеаудиторію у 32 мільярди глядачів, транслюючи телевізійну картинку зі США. Все це завдяки Європейському радіотелевізійному союзу, котрий заплатив ФІФА за право трансляції одразу трьох чемпіонатів світу (1990 року в Італії, 1994-го в США та 1998-го у Франції) 223,7 мільйона доларів.

А футбольний вірус попри прогнози скептиків усе ж уразив США. Одразу 22 американських міста виставили свої кандидатури для 12 місць в Американській футбольній професіональній лізі, що утворюється. Цей факт говорить про те, що чемпіонат світу все ж суттєво підняв футбольну справу в США. Алан Ротенбергер, який вже взяв на себе обов'язки президента ліги, сказав, що вибір міст буде зроблено цими днями. Перший чемпіонат ліги почнеться в квітні наступного року. Отже, європейський футбол, з усього схоже, по-справжньому відкриває Америку.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

«Динамо» святкує і планує

Наближається до завершення третій національний чемпіонат незалежної України з футболу. Завтра його учасники фінішують, провівши останній тур. А володаря золотих медалей ми привітали ще минулої суботи. Вдруге поспіль найвищий титул завоювали київські динамівці. Президент клубу, член НОК України Григорій Суркіс, разом із президентом ФФУ Віктором Банниковим і головою комітету зі статусу гравців національної федерації Віктором Медведчуком саме в ці дні перебували в Чикаго на черговому конгресі ФІФА. Тому розмовляємо з першим віце-президентом ФК «Динамо» (Київ) Богданом ГУБСЬКИМ.

— Переконлива, незаперечна перемога київського колективу в чемпіонаті. Що це: небачена сила клубу чи низький рівень українського футболу?

— Я б не наважився стверджувати, що рівень нинішнього українського футболу вищий за той, який мав футбол колишнього СРСР у середині 80-х років. Однак це не через розвал Союзу, внаслідок якого Україна, Грузія, Литва, Росія та інші почали проводити національні першості. Це, мабуть, треба пов'язувати зі зниженням рівня гри в кінці минулого і на початку нинішнього десятиріччя. Якби сьогодні провести імперський чемпіонат, то він значно поступався б тим, в яких виступали колишні чудові команди: «Динамо» (Київ), «Динамо» (Тбілісі), московські «Спартак», «Торпедо», «Динамо» ... Однак якщо порівнюємо гру наших клубів у першому національному чемпіонаті і нинішньому, то перевага явно на боці останнього. Український футбол став значно якіснішим. І на стадіони пішли люди. Навіть і в Києві. Стосовно чемпіона-94, то його атакуюча лінія найсильніша в країні. Недарма ж динамівські форварди складають напад національної збірної. При цьому ніяк не збираюся применшувати вагомий внесок гравців інших клубів у національну команду.

— Чи задоволене керівництво клубу рівнем гри команди?

— Я — не тренер-професіонал. Однак як людина, котра постійно в курсі футбольних справ, постійно дивиться матчі, вважаю, що нинішнє «Динамо» досить цікаво й різноманітно атакує, стало дисциплінованішим і пильнішим у захисті. Єдине, чого бракує сьогодні особливо, так це кваліфікованого розігруючого. Що ж, керівництво клубу думає над цією проблемою і постарається її розв'язати якнайшвидше.

Тепер скажу кілька слів з точки зору одного з керівників колективу. В нашому «господарстві» є повний творчий контакт між першою, другою і третьою командами, ДЮСШ. Це дасть змогу нам найближчим часом готувати місцевих гравців високого класу. Так було в «Динамо» (Київ) завжди. Найяскравіший приклад — Олег Блохін.

— Хто з гравців зробив найбільший внесок у перемогу колективу?

— Може, Йожеф Сабо і назвав би вам кілька прізвищ. Мені ж важко когось виділяти. Не знизив майстерності найкращий гравець минулого сезону Віктор Леоненко, а діяв ще ліпше. Хоча вся команда грала чудово.

— Чи могли б найкращі серед динамівців гідно зіграти на чемпіонаті світу?

— Цей турнір — каталізатор майстерності. Гадаю, що наші футболісти не пасли б задніх. До речі, український футбол завжди був авторитетним у всьому світі. У складах збірної колишнього Радянського Союзу різних скликань більше було представників України, здебільшого київських динамівців. У запасі кияни сиділи рідко. Хіба що через травми. Стараємося ці традиції продовжувати. Отож, на чемпіонаті світу збірна України зіграла б гідно. Але на нинішній турнір до США поїхала не вона. Історія з отим правонаступництвом Росії досить нечесна. Потрібен був турнір. Виграли б його росіяни — ради Бога, успіхів їм.

Однак ми маємо радіти, що Україна досить швидко стала членом УЕФА і ФІФА. Велика заслуга в цьому не тільки президента ФФУ Віктора Банникова, а й президента Спілки адвокатів України Віктора Медведчука і нинішнього президента ФК «Динамо» (Київ) Григорія Суркіса.

— Ви згадали про одного з лідерів команди Віктора Леоненка. В чемпіонаті він усе ж виступав не завжди стабільно. А от у національній збірній із цим гравцем відбувалися дивовижні метаморфози. Грав у цьому колективі Віктор з особливою легкістю і натхненням. Чому так?

— Гадаю, важко зіграти кілька десятків матчів за клуб на одному рівні. Причому високому. Багато що залежить від характеру, настрою, самопочуття. Зате дещо легше зібратися і викластися в кількох зустрічах збірної, показавши, як кажуть, себе в усій красі. Сьогодні наш клуб перейшов на нові тренувальні рейки. Йожеф Сабо ставиться дуже вимогливо до кожного гравця.

— Яке нині матеріальне становище ФК «Динамо»?

— Це як подивитись. З точки зору поточного утримання всі питання вирішені. Насамперед завдяки спонсорам: британській фірмі «Ньюпорт менеджмент» і українському комерційно-консультаційному центрові «Славутич». Я — його генеральний директор. Окрім поточних, є й перспективні витрати. Зокрема — серйозна реконструкція тренувальної бази в Кончі-Заспі, бо вона вже застаріла. Нинішнього року розпочнемо будівництво на ній відновлювально-реабілітаційного центру. Нашою базою і комплексом обов'язково користуватимуться національна й олімпійська збірні. Плануємо модернізувати базу на Нивках, займемося ремонтом басейну та інших потрібних киянам споруд на нашому стадіоні. Але власних сил і спонсорів для виконання задуманого може не вистачити. Необхідна допомога уряду, на яку дуже розраховуємо.

Користуючись нагодою, висловлюю щиру подяку від імені нашого колективу всім тим людям, які допомагали київському «Динамо». Ряд спонсорів я вже називав. Додам фірму «Інтерконтакт», Український кредитний банк, адвокатську компанію АйБі-Ем, «Динамо- Атлантик». Особливо щирі слова вдячності — на адресу центральної ради товариства «Динамо» і тих міністерств та відомств, які входять до сфери її діяльності...

Володимир ОЛІЙНИК, *журналіст*

Є і у нас свої гранди фотореклами

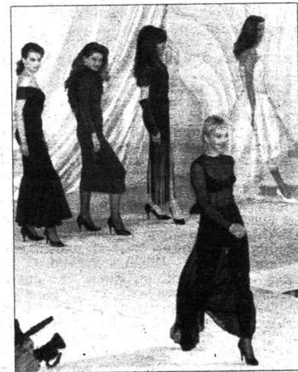
або Коротка післямова до фіналу 4-го Національного конкурсу фотомоделей і фотореклами «Нові обличчя-94»

Кажуть, чудес не буває. І з цим важко не погодитися. Та все ж таки фінальна частина 4-го Національного конкурсу фотомоделей і фотореклами «Нові обличчя-94», що пройшла в нічному клубі «HOLLY-WOOD» — одне з цих чудес. Напрочуд гарне вбрання та прекрасна режисура конкурсу юних фотомоделей полонили не тільки публіку, а й міжнародне журі під головуванням американця Вінсенто Кондело. Безумовно, цьому сприяли концертні номери провідних солістів української естради Таїсії Повалій, Володимира Бистрякова, Оксани Хажай, джазмена Ігоря Чернова, а також музичний супровід Державного духового оркестру України.

Та головне, що допомогло цьому елітному шоу не перетворитися на банальну презентацію із заключною хмільною частиною, на одностайну думку журналістів, присутніх на фіналі, — це європейський підхід до справи засновника й організатора конкурсу — рекламного агентства «ЕММА».

Серед заслуг національного конкурсу не можна не відзначити й інше: дух змагання і прагнення піднести престиж українського рекламного бізнесу як такого. І це безумовно вдалося фіналісткам, де гран-прі попри тринадцятий номер завоювала чарівна студентка з Києва Олена Бокаєва. А майстерність фотомайстрів, які одержали гран-прі за художнє фото (одесит Дмитро Зюбрицький), за рекламне фото (киянин Олександр Задирака), за знімання фотомоделей (рівненчанин Сергій Бусленко), на одностайну думку журі, — вища за будь-які похвали.

Сьогодні можна спокійно стверджувати, що українські гранди фотореклами вже становлять конкуренцію для світових грандів цього бізнесу.

На фото: переможниця конкурсу, володарка гран-прі Олена Бокаєва під час змагань

Фото автора.

ИНФОРМАЦИЯ О ВЫПУСКЕ ЦЕННЫХ БУМАГ АКЦИОНЕРНОГО БАНКА «ТРАСТ»

1. Акционерный банк «Траст», зарегистрированный Национальным банком Украины 25 марта 1993 г. регистрационный номер — 159, преобразован из акционерного общества закрытого типа в акционерное общество открытого типа решением собрания акционеров банка, протокол № 4 от 29 ноября 1993 г.

2. Местонахождение банка: Украина, 340086, г. Донецк, ул. Артема, 43.

3. Решение о втором выпуске акций принято на собрании акционеров банка, протокол № 4 от 29 ноября 1993 г. Целями выпуска ценных бумаг являются:
— наращивание уставного фонда банка до 2.000.000. 000 крб.; — создание инфраструктуры по оказанию деловых услуг акционерам банка и клиентам.

Общий объем второго выпуска акций составляет 1.876.370.000 карбованцев и состоит из 1.876.370 простых именных акций серии А номинальной стоимостью 1.000 карбованцев, номера акций — с 1 по 1876370.

Одна акция дает акционеру право одного голоса. Каждая акция дает право на получение соответствующих дивидендов. Акционеры банка пользуются правом бесплатного открытия счета, льготного операционного обслуживания в банке и приоритетного получения кредита.

4. Дивиденды выплачиваются раз в год и в отдельных случаях, по решению собрания акционеров, ежемесячно и ежеквартально из чистой прибыли банка, подлежащей распределению среди акционеров, размер которой определяется годовым собранием акционеров. Срок выплаты дивидендов определяется решением собрания акционеров.

5. Подписка на акции начинается с даты регистрации проспекта эмиссии акций второго выпуска по 1 июля 1994 г.

6. Акции банка распространяются без каких-либо ограничений, независимо от юридического статуса и места пребывания (места проживания) возможных покупателей. Доля любого из акционеров не должна превышать 35 % уставного фонда банка.

7. Владелец акций имеет право распоряжаться ими по своему усмотрению: продавать, дарить, передавать в наследство, обменивать на различные ценные бумаги и т. п.

8. Факторы риска, которые должны приниматься во внимание при решении о приобретении акций:
непоследовательная экономическая политика;
изменение налоговой политики в сторону ужесточения налогообложения коммерческих банков;
недостаточное развитие рынка ценных бумаг;
ухудшение экономического положения предприятий, что уменьшает возможность привлечения свободных средств на депозиты.

9. Справки по телефонам: (0622) 93-39-97, 93-26-24.

Правление Акционерного банка «Траст».

Жарт номера

Із характеристики кандидата: «Сміливий реформатор своїх обіцянок».

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Альтернативні думки

• — А я можу наносити удари тільки нижче пояса, — виправдовувався пігмей.

• Хочете знати, куди ми йдемо? Витягніть кулю з лототрону!

• Порядні люди є всюди, вони лише не показують своєї порядності.

• Скільки невідомих героїв на невидимому фронті тіньової економіки!

• Критерій щасливого життя: не робити того, чого можна не робити.

• Горілка подешевшала. Черга за закускою.

В'ячеслав НАЛЬОТОВ.

Інтимне

Балада про кохання

Ви й уявити собі не можете, як ми кохали одне одного! Я снився їй щоночі. Вона мені не снилася, бо взагалі не спав. Після місяця безсоння я не витримав і запропонував їй руку і серце.

Її очі сяяли. Так-так, звичайно ж, вона згодна. Але... Треба проконсультуватися у юриста.

— Навіщо?

— Ми вступили в період демократії, а це вимагає від нас суворо дотримувати законів. Дещо потрібно уточнити.

— Й одразу до загсу?

— Неодмінно!

Я ледь пережив наступну добу. Летів до коханої, як на крилах.

— Все! — кажу. — Бери паспорта — і гайда до загсу.

Її очі затуманилися:

— Доведеться ще трохи зачекати.

— Чому?

— Скоро вибори до Верховної Ради.

— Та до чого тут вибори?!

— Як ти не розумієш?! Стара Верховна Рада уже не працює, а нової ще нема і не відомо, чи її оберуть. Уявляєш, що буде, якщо ми одружимося у період безвладдя!.. Хочеш, щоб діти наші зросли анархістами?

Я був змушений погодитися.

Ледве діждався виборів. Перший тур. Другий тур. Раду обрали! Знову лечу до коханої. Як на крилах.

— Я щаслива, — сказала кохана, обнімаючи і цілуючи мене, — тільки доведеться ще трохи зачекати. До того, як Рада прийме закон про шлюб. Так радить юрист.

— До біса закон! — кричу. — Ми кохаємо одне одного і ніяких законів!

— Помиляєшся, любий. Якщо ми хочемо побудувати правову сім'ю, то треба, щоб усе було за законом. Має бути визначений правовий статус подружжя. От, наприклад: хто буде зверху? Ти чи я? Тобто хто буде главою сім'ї?

— Люба моя! Я хочу, щоб ти усе життя була зверху!

— Хотіння замало. Це має бути закріплене законом. Або, наприклад, ось таке: ти, звичайно, вважаєш, що дітей народжувати мені. А тепер уяви собі, що Верховна Рада прийняла закон, у якому визначено: народжувати дітей мають чоловіки. Що тоді? От бачиш, яким небезпечним може бути правовий нігілізм.

— Я згоден на все. Тільки ходімо до загсу.

— Після того, як буде прийнято закон про шлюб, — відрубала кохана.

— А якщо із прийняттям закону зволікатимуть роки?

— Ми будемо пікетувати Верховну Раду. Удвох.

Завтра — перше пікетування. Готуюся. Пишу плакати. Та дедалі частіше з'являється кримінальна думка: а може, це все її юрист?.. Може, не треба пікетувати, а просто набити йому пику. Юристові.

Анатолій ДЯДЮН.

Потойбічне

Якби я став Президентом...

Президент Шкурко хвилювався. Ще б пак, розпочинався перший робочий день щойно обраного глави держави — його, що три роки тому нікому не відомого керівника зачуханої галузевої профспілки. Оті незбагненні три роки вмить промайнули в його схвильованій уяві. Ніби лише вчора визріло несподіване рішення балотуватися кандидатом у народні депутати. І ще більш несподіваною була перемога на виборах, попри могутніх суперників: директорів, чиновників, політиканів. Потім бурхливі парламентські баталії, де розквітнув його природний талант ватажка, який підкупає простотою й ясністю думок та аргументів. Без будь-якої надії, але й не без підстав Іван Шкурко замахнувся аж на найвищий щабель влади, і от, диво, — перемога!

Спогади промайнули, віднесені вітром сьогоденних проблем, адже велич піднесення Івана Ільковича Шкурка все ж поступалася тягареві відповідальності за обіцянки. Адже, власне, завдяки їм та ще тому, що народ повірив у чесність і шляхетність нового лідера, сталася сенсаційна подія.Та й гасло Шкурко вибрав влучне: «Якби я став Президентом...»

Президент Шкурко подумки перебрав оті прості й короткі слова, а фактично прописні істини, які виявилися разючою зброєю у вирі минулих подій. Ось вони: робота — трудящим, добробут — сім'ї, здоров'я — нації, любов — дітям, війна — злочинцям, гідність — людині, могутність — державі тощо... І тепер наповнити ті гасла життям було найвищим та найшляхетнішим обов'язком для нього — нового Президента Івана Шкурка!

Президент зиркнув у записник — першим він мав приймати голову служби безпеки.

— Найнеобхідніша умова для відродження держави, — звернувся він до головного охоронця безпеки, — жорстке дотримання правопорядку і повага закону всіма без винятку громадянами.

— Так, — стомлено зітхнув генерал.

— Але найперше це стосується службових осіб і особливо високопоставлених, — підвищив голос Президент.

— Так, — закивав голова служби безпеки, — так.

— Ми також будемо непримиренними у боротьбі з мафією, генерале! До речі, як там у нас справи в боротьбі з організованою злочинністю?

— Вивчаємо одне одного, — спробував усміхнутися генерал.

— Цебто як — одне одного?

— Ну, ми прагнемо все знати про них, а вони — про нас, — генерал подивився в очі Президенту.

— І що? — наїжачився Іван Ількович. — І багато вони знають про нас?

— Мабуть, не менше, ніж ми про них, — серйозно вимовив керівник таємної служби.

— Гадаю, про нас вони знають не більше, ніж ми самі про себе? — напівжартома кинув Шкурко.

— Ну, це я вам гарантую! — парирував генерал.

— Тоді скажіть, тільки відверто, що, наприклад, такого... кахи... ну, значить... самі розумієте, у вас є на мене? — Президент випростався й напружився у кріслі. — Кажіть, кажіть — я наказую!

— Ну, якщо наказуєте, то, наприклад, — хрипко розпочав генерал, утупивши очі в підлогу, — є те, що в інститут ви вступили за хабар. Або, якщо ви так наполягаєте, те, що у рідній профспілці ви купили поза чергою й перепродали шість легковиків. Або...

— Годі! — закричав Президент. — Годі верзти нісенітниці! Скажіть відразу, що джерело цих ганебних наклепів — ворожа розвідка! До речі, я хочу негайно бачити міністра оборони!

Міністр оборони з'явився вмить, немов чатував за дверима.

— Високоповажний міністре! — розгнівано почав Президент. — Які силові можливості ми маємо, щоб захистити честь та гідність нашої Батьківщини і її законно обраного Президента?

Міністр подав якийсь знак — і тої ж миті до кабінету прослизнув полковник Штірлієнко з «дипломатом» у руці.

— На кого націлено наш стратегічний, нищівний, караючий удар? — коротко, по-військовому, запитав Шкурко.

— Звичайно ж, на історичного супротивника! — відрубав міністр оборони. — Варто лише натиснути цю червону кнопку, — всі схилилися над розкритим «дипломатом», — і наша міць покарає агресора!

— Оцю? — запитав Президент і потягнувся вказівним пальцем до фатальної кнопки.

— Назад! — істерично заверещав Штірлієнко. — Апаратура під напругою!

Шалений біль пройняв главу держави, немов у його палець вдарила блискавка, — то полковник Штірлієнко намертво уп'явся зубами в необережний та легковажний вказівний палець Президента.

— А-а-а-а!.. — заволав Іван Ількович і... прокинувся весь у холодному поту.

— Ні, це дуже непросто бути Президентом, — прохрипів Іван переполоханій дружині, вгамовуючи дихання.

— Пити треба менше, — роздратовано пробурмотіла та і, повернувшись на бік, засопіла.

Шкурко трохи полежав і знову провалився у тривожну непевну пітьму. Вертоліт військово-повітряних сил з новообраним Президентом США завис над зеленою галявиною Білого дому, котра рясніла кольорами офіційної церемонії в'їзду нового Президента до законної резиденції. Президент Джон Шкурер визирнув в ілюмінатор і задоволено усміхнувся — над Вашингтоном пропливали ескадрильї найновіших винищувачів, виписуючи на обрії президентське виборче гасло: «Якби я став Президентом...»

Президент зиркнув на директора ЦРУ, на полковника Штірліцмана з його секретним «дипломатом» і чомусь спохмурнів, почухавши вказівного пальця. Шкурер на мить згадав гріхи молодості: приховані від податків доходи, сумнівні амурні зв'язки, підставну фірму і навіть штучне банкрутство. Джон Шкурер з жалем подивився на свою вірну дружину Мері — як переживе вона ганьбу скандалу й можливий імпічмент, якщо ці собаки журналісти щось рознюхають? І раптом його осяяла геніальна ідея: йому захотілося піти у відставку. Негайно, зараз! Та й президентської пенсії їм з Мері вистачить, як кажуть, з головою.

— Я знаю, я знаю, Мері, — сіпав сплячу дружину Іван Шкурко, — я знаю, що б я зробив, якби став Президентом! Я б негайно пішов у відставку — на пенсію. У президентів знаєш яка пенсія? Для нас із тобою вистачило б з головою. Дулю з маком я їм, гадам, подарую, а не імпічмент!

— Слухай ти, Джоне, — розізлилася «Мері», — оце вже справді стукає в двері біла гарячка! Тільки спробуй ще раз напитися та розбудити: спатимеш на килимку в передпокої!

Але цього разу Шкурко заснув міцно й безтурботно. Екс-президентові нічого не снилося...

Юрій БОЛЬШАК.

Споживацькі страждання

Ковбаса

Ковбаса, пішли чутки, знову подорожчає. Дістав я свої заощадження і бігом до гастроному. Купив півметра вареної, найдешевшої. Радий, що студенти не випередили.

Прийшов додому і міркую: «Якщо товар завтра вдвічі подорожчає, то чи не варто бодай раз по-людськи повечеряти?».

І добре повечеряв. Усю ковбасу схрумкав, ще й вареним буряком закусив. Як празник — то й празник. Так, кажуть, вовки про запас наїдаються на цілий тиждень уперед.

Але ж за годину стало мені зле: шлунок ж бо не такий, як у лісовика. Крутить у ньому, мов у вулкані, нудить і пече. Нема спасу!

Викликав «швидку». Лікар приплентався на своїх двох години за три. Для коліс, пояснив, у них бензину не було. Обстукав він мене, обслухав і з сумом констатує:

— Хто ж так їсть, шановний? Шлунок заповнений, як бункер комбайна. Негайно мчіть до аптеки по ліки!

Приписав він мені якісь заморські ліки. Я про всяк випадок їхньою ціною поцікавився.

Лікар сказав, і мене ще дужче занудило.

— Та ви що! — лепечу. — Уже два роки, як такі гроші й не сняться!

— Тоді ось вітчизняні ліки, теж файні, — мовить.

— А ціна...

Ескулап знову назвав ціну.

— І таких грошей нема! Всі на ковбасу пішли! — кричу.

Лікар співчутливо похитав головою.

— Тоді, — радить, — залишається народний метод: піти до ванної, два пальці в рот і...

Я обірвав його на півслові і чемно виставив за двері.

Теж мені порадник знайшовся! Я чи не всі заощадження витратив на вечерю, а він радить мені вмент позбутися харчу. Хай уже ліпше поболить. Не вперше...

Іван КУДРУК.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 325245.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311114.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».